

MATKAILU lehti

Suomen Matkailijayhdistys SMY ry:n jäsenlehti 4 • 2017

Lapin maisemaa
Pikkutanäkavaaran laella

Kolumni

AINO RIMPPI

Tilaa turisteille

Lähdin ensimmäisen kerran ulkomaille lentokoneella syksyllä 1965. Odotukset olivat suuret, vaan Seutulan lentokentällä ällistyin kun saavuinkin puuparakiin, lattiat laudoista, tiski kuin pakkilaatikko. Frankfurtin lentoasema oli sentään jo toista maata, matkalaukutkin syötettiin halliin hihnalla.

Nyt, reilu 50 vuotta myöhemmin, Seutulaa ei ole, on alati laajeneva Helsinki-Vantaan lentoasema. Uusin, kaksikerroksinen eteläsiipi avattiin kuu-kausi sitten. Sekään ei riitä, sillä vuoteen 2020 mennessä tavoitteena on 20 miljoonaa kävijää ja uusi länsisiipi.

* * *

Suomen matkailulla on pitkä historia, kirjoitti 30 vuotta sitten Suomen Matkailulehdessä professori Sven Hirn. Hän keräsi vanhoja matkakertomuksia Suomeen suuntautuneesta matkailusta ja pääsi siihen käsitykseen, että ”ulkomaalaisia on täälläkin käynyt runsaasti. Itse asiassa enemmän kuin olisimme taipuvaisia uskomaan”. Ja jatkaa: ”Kansalliset alemmuuskompleksimme ovat omiaan värittämään käsityksiä varhaisesta turismista. Varovainen arviointi johtaa kerrassaan harhaan: matkailumaana Suomi on pärjännyt yllättävän hyvin.”

Suomi tekee kovasti töitä, että pärjää edelleen. Aasialaiset ovat löytäneet Suomen, venäläiset tuntevat maamme ostos- ja lomamaana. Etelä-Euroopassa (HS 8.7.17) turismi jo risoo, Venetsiasta varsinaisia asukkaita muuttaa kaupungista muualle, Barcelonassa jopa kielletään uusien hotellien perustaminen. Suomessa on vielä tilaa unelmille.

Aasialaiset mieltävät Suomen ruoan, ilman ja järvet hyvin puhtaiksi ja tulevat mieluusti maahamme

vaikka vain läpikulkumatalla – heidän lomansa ovat hyvin lyhyitä. Kiinalaisen unelmien täyttymys on kävellä metsässä ihan yksistään ja juuri Suomessa siihen tarjoutuu mahdollisuus, hymyili Tokion yliopistosta filosofian tohtori Lu-Min Vaario Ihminen Luonnossa -tapahtuman seminaarissa 26.8. Parkanon Käenkoskella. Seminaarin teemana oli hyvinvointimatkailu ja metsän virkistävä vaikutus.

* * *

Matkailu, yrittäjät ja MTK puoltavat lomien siirtoa (Maaseudun Tulevaisuus 21.8.). Elinkeinoministeri Mika Lintilä ehdottaa selvitystä koulun alkamisen siirrosta viikolla tai kahdella eikä suinkaan elokuun lämpimien päivien vaan ulkomaalaisten matkailijoiden vuoksi – Euroopassa lomat sijoittuvat enimmäkseen elokuulle.

Elokuussa Pohjankurun Urheiluopisto Kisakeskuksessa, järjestettiin kansainvälinen joogaopettajien kurssi. Noin 70 joogantaitajaa osallistui. Kyselin kahdelta kurssille osallistuneelta, miten kustannukset sopivat heidän budjettiinsa. He kertoivat syöneensä hyvin vaatimattomia valmisruoka-annoksia, mutta suomalainen maaseutu maistui, eivät edes hyttyset kiusanneet. Elokuunhan etu on, että aggressiivisimmat hyttyset ovat kaikonneet.

Kongressimatkailijat mieltävät Suomen yhä kalliiksi ja hankalasti saavutettavaksi. Niin oli jo pari vuosikymmentä sitten. Menneenä kesänä Suomessa kuitenkin vieraili tuhansia kongressimatkailijoita, minkä eteen Finland Convention Bureau on tehnyt tosissaan töitä. Vuonna 2016 Helsingissä kävi ennätysmäärä kongressivieraita, ja taloudelliset vaikutukset olivat lähes 115 miljoonaa euroa!

Kolumnissa Miten Suomen matkailu makaa (Matkailu-lehti 2-17) Ikkunapaikka-lehdestä lainatut Pohjoismaiden vertailuluvut olivat aivan liian suuria. Oikeat lukemat: Ruotsi on myös panostanut paljon, 27 miljoonaa, Norja on panostanut Ruotsiakin enemmän, 40 miljoonaa euroa – Suomi noin 10 miljoonaa euroa.

Julkaisija/kustantaja:

Maaseutuyrittäjät MSY ry/
Matkailu-lehti

Viljontie 3, 21570 Sauvo
puh. (02) 470 2315,
fax (02) 470 2314
matkailu@matkailulehti.fi

Päätoimittaja:

Torsti Rekola,
puh. (02) 470 2315/050 571 1303
torsti.rekola@matkailulehti.fi

Avustavat toimittajat:

Aino Rimpä puh. 050 547 1545
Seppo J. Partanen puh. 050 512 1951
Lasse Lähteenmäki puh. 0500 955 695

Ilmoitusmarkkinointi:

Toimisto, puh. (02) 470 2315
matkailu@matkailulehti.fi

Raija Kivinen puh. 040 824 3820

raija.kivinen@markkinointituuli.net

Merja Helander puh. 040 414 3800
merja.helander@matkailulehti.fi

Aineistojen toimitus:

Matkailu-lehti puh. 050 571 1303
matkailu@matkailulehti.fi

Sivunvalmistus:

SiistitSivut, Tarja Välimäki
siistitsivut@gmail.com

Painopaikka:

Eura Print Oy

www.matkailulehti.fi

KANSIKUVA

Pikkutankavaaran laella.
Kuva Seppo. J. Partanen

PÄÄKIRJOITUS

Suomi 100:

Matkailu on itsenäisyytemme työrukkanen

Itsenäisen Suomen synnyssä on matkailulla ollut keskeinen merkitys. Maailmalle vietiin jo 1800-luvun lopulla sanomaa Suomi-nimisestä maasta, jolla on omat rajat, kansa, kielet, perinteet ja kulttuuri. Maa oli silloin autonominen osa Venäjän keisarikuntaa.

Maan omille kansalaisille kerrottiin, että ”ken ei tunne kotimaataan, ei tiedä mistä on kotoisin”. Matkailu nosti esille upeimmat nähtävyydet suomalaisiksi sielunmaisemaksi ja niistä tehtiin kansallispuistoja, matkailu avasi väylät, tiet ja polut saaristoon, tuntureille. Matkailu ja luonnonsuojelu olivat itsenäisyyden rakentamisen työvälineitä, joilla muokattiin suomikuvaa ja vahvistettiin kansallista identiteettiä.

Suomen Matkailijayhdistys perustettiin 130 vuotta sitten 1887. Maa itsenäistyi 30 vuotta myöhemmin. Yhdistyksen ei enää tarvinnut peitellä aatteellisia tavoitteitaan, se saattoi keskittyä matkailupalvelujen kehittämiseen, luonnon esille nostamiseen, julkaisujen tekemiseen, matkustamisen helpottamiseen, matkailun markkinointiin maailmalla.

Matkailijayhdistyksen pääsihteeri (1921-1940) Wolter Stenbäck (1884-1956) ryhtyi voimaperäisesti rakentamaan itsenäisestä Suomesta matkailumaata. Hän palasi kotimaahan oltuaan vuosia maanpakolaisena Euroopassa. Hän osasi työssään hyödyntää elämäkokemuksensa; Siperian vankiloiden syöpäläiset, kielitaidon, isänmaan rakkauden, mittavan kulttuuritaustan ja taidon ratkaista käytännön ongelmia. Hän oli rakentamassa palveluverkostoa Hangosta Petsamoon, perustamassa matkailutoimistoja eri puolille maailmaa ja käynnistämässä niitä toimintoja, joille tämän päivän matkailumme pohjautuu.

Yksi kauaskantoisimmista Stenbäckin visiosta oli Lapin talvimatkailun synnyttäminen. Siihen hän haki malleja Alpeilta ja Ruotsin tuntureilta. Tiettömään erämaahan tehtiin tiet, rakennettiin hotelleja, matkailu- ja hiihtomajoja, viitoitettiin retkireittejä, perustettiin kansallispuistoja, käynnistettiin pakettimatkailu, lasketelun- ja hiihdonopetus ja paljon muuta. Tämä kaikki tapahtui 1930-luvulla.

Stenbäckin luomat visiot Lapin matkailusta näyttävät nyt lopultakin toteutuvan. Hän koki työnsä tuhoutumisen viime sodissa ja vetäytyi 1940 rakastamaansa Lappiin, tiettömälle erämaatilalle Inarin Paadarjärven rannalle. ”Mies osasi vaieta kuudella kielellä”, sanoo hänestä matkakirjailija Ernst Lampén. Ehkäpä siitä syystä historia on tyystin unohtanut hänen valtavan elämäntyönsä. Siitä kertovat myös numerot; aloittaessaan 1921 Matkailijayhdistyksen omaisuus oli 160 000 mk ja 17 vuotta myöhemmin 1938 se oli lähes 27 miljoonaa.

Nyt juhluvuonna on hyvä hetki osoittaa kiitollisuutta isämaamme hiljaisille rakentajille!

Seppo J. Partanen

TÄSSÄ NUMEROSSA

- 4-5** Sata Vuotta Lapin matkailua
- 8-9** Paltamon Kivesvaaran kivinäyttely
- 12-13** Valtatie 8, sujuvasti Satakuntaan
ja Pohjanmaalle
- 20-21** Uudistunut Tampere -talo

- 28-29** Lahden museot
- 30** Oper Art - Jyrki Anttila
- 36** Vuohijärven kansallispuisto

Kaisu ja Heikki Nikula toivottavat juhlavieraat tervetulleeksi. Heille Kultahovi tuli tutuksi jo lapsuudessa Inarin matkailumajana. He ovat kehittäneet ja laajentaneet Kultahovia perinteitä ja paikallisuutta kunnioittaen.

Sata vuotta **Lapin** matkailua

Sata vuotta sitten syntyi unelma Lapista matkailumaana. Petsamon tien varteen rakennettiin matkailumajoja ja kestkievareita. Valtio antoi majat Matkailijayhdistyksen hoidettavaksi, kestkievareiden pito huutokaupattiin sille, joka halvimalla suostui kievaria ylläpitämään. Inarin Lapin kehitys polkaistiin samalla liikkeelle: Ivaloon avattiin matkailumajat 1924 ja 1931, Inari sai matkailuhotellin 1937. Vision matkailusta tunturien maassa loi SMY:n pääsihteeri Wolter Stenbäck. Nyt tuo unelma näyttää vihdoinkin toteutuvan ja erityisesti talvi on Lapin matkailun vetonaula.

Vuosikymmenessä opittiin matkailumajojen hoitaminen 1920-luvulla. Samalla syntyi yhteistyökuvio luomaan perustukset matkailun nousulle. Siinä toimivat Matkailijayhdistys, Metsätieteellinen tutkimuslaitos, Valtion Rautatiet, Rakennushallitus ja lääninhallitus. Tällä joukolla synnyttiin matkailun palveluverkosto, kansallis- ja luonnonpuistot, pakettimatkat, ohjelmapalvelut, matkailutoimistot ulkomaille ja muu markkinointi.

Lappi valtasi suomalaiset 1930-luvun alussa. Urheilu- ja liikuntajärjestöt innostuivat hiihdosta, laskettelusta, ret-

keilystä, Lapista ja sen tuntureista. Tässä nousukiidossa Matkailijayhdistys otti 15 miljoonan markan obligaatiolainan 1935 ja valtio myönsi sille takuun.

Rahaa käytettiin majojen rakentamiseen Inariin, Enontekiön Kilpisjärvelle ja Pyhäkerolle. Ne avattiin vuonna 1937. Suurin oli Inarin maja, jota sanottiin Lapin ensimmäiseksi matkailuhotelliksi. Kilpisjärven maja pysytettiin ensin Karesuvantoon ja uitettiin sitten vastavirtaan jokea pitkin rakennuspaikalleen yli 110 km matkan. Pyhäkeron maja sijaitsi tunturilla runsaan 10 km päässä Hetan kirkonkylästä.

Tie Ivalosta Inariin oli valmistunut vuosikymmen aikaisemmin, mutta rakentamistalvena sen pystyttiin ensi kerran auraamaan. Suurimmat summat lainasta käytettiin Pallaksen, Pohjanhovin, Suursaaren ja Tolvajärven rakentamiseen, Hämeenlinnan Aulangon, Petsamon Lohilinnan ja Kittilän Kukasjärven ostamiseen.

Inarin matkailumajan suunnittelusta kunnian on saanut Väinö Vähäkallio. Hänellä oli oma arkkitehtitoimisto 1911-41, hän toimi Kulutusosuuskuntien Keskusliitossa 1928-34 ja Rakennushallituksen johtajana 1936-43. Suurimman työn lienee kuitenkin tehnyt

Wolter Stenbäck

Aulis Hämäläinen, joka oli Matkailijayhdistyksen arkkitehtinä 1934-45 työskennellyään sitä ennen Vähäkallion toimistossa. Hänen vaimonsa arkkitehti Meri Hämäläinen oli mukana suunnittelussa kuten Alvar Aaltokin Artekin huonekalujen kautta.

Talvimatkailun nousu

”Yhdistyksen herrat tahtovat rakentaa aina siellä, missä se on kaikkein vaikeinta. Lyövät seipään merkiksi, jättävät miehen erämaahan ja itse painuu-

vat suunnittelemaan majan vihkiäisiä”, muistelee arkkitehti Aulis Hämäläinen 1930-luvun suurta rakennusboomia, jolla luotiin perustukset itsenäisen Suomen matkailun tulevaisuudelle.

Matkailu on eniten muuttanut Lappia, jossa se on noussut keskeiseksi elinkeinoksi ja elämän elvyttäjäksi. Matkailun alkoi kehittyä 100 vuotta sitten maantien valmistuttua Rovaniemeltä Ivalon kautta Petsamoon. Toki matkailua oli aikaisemminkin, mutta vuosisatoja Ultima Thule, uloin Pohjola oli maailman matkakirjailijoiden seikkailujen kohde siinä missä muut maailman äärilaidat.

August Ramsay kuvaa 1880-luvun lopun Lappia näin:

Lapinmaata sanotaan kauniiksi. Ja totta se onkin, että siellä on mitä viehättävimpiä seutuja - varsinkin virtain laaksoissa, joista Ivalojoen ja Tenojoen ovat erittäin huomattavat. Niissä pitäisi jokaisen lapinkävijän käydä. Ylipäänsä on kuitenkin Lapin maisemassa jotakin köyhää ja yksitoikkoista. Mutta samalla on se omituisen, sanomattoman viehättävää, johon on syynä tuo valtava jylhyys, tuo syvä hiljaisuus, ihmeellinen, uneksiva, milteipä kirkastettu luonto valoisina kesäöinä... Harvat matkailijat ovat kuitenkin Lapin tien löytäneet ja niinpä se onkin, että älköön kukaan muu kuin se, joka on tottunut vaaroihin ja vastuksiin, sinne lähtekö...

Peninkulmittain autioita, kurjia maita on kurjien talojen välissä. Usein on täytymys asua paljaan taivaan alla ja sillä, jolla on teltti muassaa mieluummin oleskelee siinä kuin ahtaissa, siivottomissa, ihmisillä täytetyissä lappalaishotellissa

Stenbäckin ansioita oli talvimatkailun herättäminen. Hän lähetti T.I. Sorjosen ja Gunnar Stenforsin Ruotsin, Itävallan ja Sveitsin Alppien kohteisiin perehtymään talvimatkailuun 1930-luvun alussa. Tämä yhdessä monien muiden toimien kanssa toi talven Suomen matkailukuvaan ennen toisen maailmansodan syttymistä.

Sotien jälkeen kesti 30-40 vuotta rakentaa matkailu siihen asemaan, jossa se oli ennen sotia. Valtio ja SMY vastasivat jälleenrakennuksesta. Sen jälkeen 1960-luvulta alkaen tuli uusi sukupolvi ja yksityinen yritys. Arvo ja Pertti Yliniemi, Martti Kinnunen, Kirsti ja Juhani Jomppanen, Jussi Eiramo, Paavo Holopainen ja monet muut jatkoivat Lapin matkailun kehittämistä ja talvitarjontaa, mutta latu oli avattu vuosikymmeniä aikaisemmin.

Tuhkasta nousut Lappi

Inarin uusi matkailumaja valmistui vanhalle perustukselle kesäkuussa 1956. Seuraavana vuonna majaa laajennettiin ja Matkailuliitto hoiti sitä kolmisenkymmentä vuotta. Talvella 1966 Inari

sai uuden johtajan Maija Hertzbergin Kilpisjärven majalta. Maija muutti pian sukunimensä Nikulaksi ja sopeutui inarilaiseen kulttuuriin ja perinteeseen.

Matkailuliitto ilmoitti sulkevansa majan syksyllä 1986. Maija Nikula osti kiinteistön valtiolta kypsytykseen päätöstä muutaman kuukauden. Hotelli Kultahovi avattiin juhannuksen tienoilla 1987.

Lapin matkailu on 100 vuoden etsimisen jälkeen löytänyt oikean muotonsa monien vaiheiden ja sukupolvien kautta. Matkailuliiton valta-aseman murruttua ja yksityisen yrittäjyyden ajaututtua vaikeuksiin oli lähellä, etteivät Lapin yritykset joutuneet sijoituskeinottelijoiden käsiin kolmisenkymmentä vuotta sitten. Nyt kehitys on kulkenut oikeaan suuntaan. Matkailuyritykset ovat pääasiassa inarilaisten ja lappilaisten omissa käsissä, jolloin käytännön toiminnassa korostuu paikallisuus, omaleimaisuus, historia ja menneisyys.

Inarin Kultahovi, entinen matkailumaja, vietti kesäkuussa 80-vuotisjuhliansa avoimien ovien päivällä sekä illan kutsuvierastilaisuudella, jossa oli läsnä noin 50 ystävää ja tukijaa. Vieraita oli vastassa Nikulan perheen toinen sukupolvi Kaisa ja Heikki. He ovat nostaneet Kultahovin keskeiseksi palvelukonseptiksi paikallisuuden, historian ja saamelaisuuden.

Seppo J. Partanen

Ikkunan takana kuohuu Juutuanjoki koskena Inarijärveen. 80 vuotta sitten täällä paikalla avattiin pohjoisen Lapin ensimmäinen matkailuhotelli. Sitä juhlitaan myös matkailuliittolaisten pöydässä; oikealta Leena ja Erkki Nieminen, Riitta Holm, Liisa ja Matti Linnoila ja Seppo J. Partanen.

Kemin kaupunginteatteri 70 vuotta

Kemin kaupunginteatteri täyttää syksyllä virallisesti 70 vuotta ja on Suomen toiseksi vanhin täyskunnallinen kaupunginteatteri.

Syksyn ohjelmistossa näkyvät Kemi, yhteisöllisyys ja yksilön vastuu omasta elämästään. Ritva Siikalan ”Kemin tyttö – kaksi matkaa Israeliin” toimii vuoden juhlanäytelmänä, mutta kemiläistä taiteilijuutta edustavat myös Sami Itkosen musiikkiin perustuva Sikojen rakkaus ohjaajanaan Hannele Taiska Kauppinen ja H-kollektiivin Iltamat, jonka myötä monitaitavat Heikkisen sisarukset palaavat kotikonnuilleen.

Brittiläinen hittinäytelmä ”Onnennumerot” tasapainoilee taitavasti tragikomedian ja farssin välillä. Mike Yeamanin kirjoittama komedia kertoo perheestä ja lottokupongista. Suomalaiseen rintamamiestaloon sijoitetut tapahtumat lähtevät huvittoman hallitsemattomaan vyöryyn eikä hillityinkään roolihenkilö selvitä menosta kuivin jaloin. Syksyn ohjelmistossa jatkavat Duncan Macmillanin Miljoona hyvää syytä ja teatterin oma improklubi.

Syksyn aikana Kemin kaupunginteatterissa vierailee Saa-men kansallisteatteri Beaivváš kahdella esityksellä, Johan Turi ja Snöfrid. Kompañia Kaari & Roni Martin vierailee pal-

kitulla Kill Carmen näyttämöteoksella. Improvisaatioteatteri Stella Polaris esittää Kemissä kokoillan näytelmän ”Stella tekee rikoksen”.

WWW.KEMINTEATTERI.COM

**KEMIN
KAUPUNGIN •
TEATTERI**

70 vuotta 1947 – 2017

Mike Yeaman

Onnennumerot
ensi-ilta 23.9.2017

Ritva Siikala

Kemin tyttö - kaksi matkaa Israeliin
ensi-ilta 28.10.2017

Itkonen - Kauppinen

Sikojen rakkaus
ensi-ilta 30.11.2017

Lippukassa 016 258 232
www.keminteatteri.com

Kullankaivaja työssään. Kuva Marko Lauronen

Lapin kullan tie

Kultamuseon vaihtuva näyttely johdattaa Lapin huuhdontakullan vaiheisiin

Oletko miettinyt, mitä kaikkia vaiheita kullankaivaja käy läpi työssään Lapin kaivukautena? Ja miten eli millaisilla menetelmillä? Monenko vaiheen kautta Lapin kulta puolestaan päätyy koruksi tai korun osaksi? Kultamuseon vaihtuva näyttely ”Lapin kullan tie” vastaa tähän. Se kertoo kullankaivajasta, kullankaivajan työstä ja menetelmistä kultahippujen löytämiseksi sekä Lapin huuhdontakullan eri vaiheista koruksi tai korun osaksi.

Näyttelyssä on esimerkkejä kullankaivajan työstä eri vaiheiden sekä kullankaivajista itsestään. Oma erillinen esittelynsä on Lapin kullan työstämisen vaiheista korumuotoon. Näyttelyn pääosassa ovat kullankaivajat ja koruntekijät ja tämä näkyy myös siinä, että painopiste on valokuvissa ja videoissa. Kuvat puhuvat puolestaan.

Vierailija pääsee myös kokeilemaan Kullankaivajan tunnepolku-peliä, jota pelataan suurilla pehmonopilla. Pelissä kuvataan niitä iloja ja harmejä, joihin kullankaivaja työssään törmää sekä parin pisteen verran myös koruntekijän näkökulmaa. Joudutko ehkä odottamaan heittokierroksen ajan imuletkun tiivisteen vuoksi tai pääsetkö monta askelta eteenpäin kauniin hipun löydyttyä? Tekstit kuvineen ja tietoineen voi luonnollisesti lukea läpi ilman pelaamista.

Sivujuonteena näyttelyssä tulee esille Lapin huuhdontakulta kestävän kehityksen näkökulmasta. Alkuvuodesta 2017 on käynnistynyt yritysveltoinen Certified Gold of Lapland-projekti, jonka tavoitteena on sertifioida ja brändätä kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti Lapista tuotettu kulta.

Näyttelyn teossa ovat olleet mukana seuraavat yhteistyötahot: MATO-Productions, Taigakoru, Paarma Design ja KeloKulta. Näyttely sisältyy pääsylipun hintaan ja on esillä 18.5.2018 saakka.

Lapin kullan tie - työkuva, Kelo Koru.

KULTAMUSEO

Suomen ja kansainvälinen kultahistoria
Museokauppa ja kullanhuuhtonnan oppitunti

Avoinna ma-pe klo 10-16

Pääsymaksut 12 / 10 / 6 EUR
Mallit löy Museokortti!

puh. 016 626171 99695 TANKAVAARA
info@kultamuseo.fi www.kultamuseo.fi

vaihtuva näyttely
Lapin kullan tie
18.5.2018 saakka

Jättiläisten järkäleiden jäljillä Paltamossa

Teksti ja kuvat: Päivi Dahl

Kesäkuussa 2017 avattiin Paltamon Kivesvaaralle kiviläyttely, joka esittelee merkittäviä geologian järkäleitä. Elämyskeskus Jättiläisenmaan yrittäjät herättivät Kivesvaaran laen eloon vuonna 2012. Jättiläisenmaa tarjoaa matkailijoille majoitusta ja ruokailupalveluja. Samoihin aikoihin Paltamon kunta ryhtyi kehittämään Kivesvaarasta luontomatkailukohdetta ja retkeilyreitit valmistuivat upeisiin vaaramaisemiin vuoden 2014 lopulla.

Kivesvaaralla on neljä eripituista päiväreitkeilyreittiä. Niistä yksi on noin kahden kilometrin pituinen esteetön reitti. Muut patikointireitit ovat kuudesta kilometristä aina 15 km. Kivesvaaran alue valittiin juuri valmistumisensa jälkeen Suomen 2014 vuoden retkipaikaksi.

Yksi noin 90 avajaisvieraasta totesi tullessaan Kivesvaaralle puiston avajaisiin juuri kivien houkuttelemana. Paahteinen sää sai kaikki vieraat hymyilemään kilpaa auringon kanssa.

Kivipuiston avajaistilaisuudessa Paltamon kunnan kehitysjohtaja Anu **Tervonen** korosti, että Kivipuisto lisää Paltamon kunnan matkailullista vetovoimaa. ”Tämä jättiläisten syntysija kätkee sisälleen monta tarinaa. Kivesvaarassa on aina ollut jotain mystistä ja taianomaista vetovoimaa”, kertoi Tervonen.

Kivesvaaralla geologisen puiston avajaisissa Oulun yliopiston geologian professori Kari **Strand** myhäili tyytyväisyyttään. ”Kivipuisto lisää Kivesvaaran vetovoimaa niin matkailullisesti kuin tutkimus- ja opetustarkoituksessa. Tärkeä on hyvä tulla vaikka oppilaiden kanssa pitämään oppitunteja geologiasta.”

Yksi maailman vanhimpia kallioita

”Kainuun kallioperä on yksi maailman vanhimpia tunnettuja kalliomuodostumia ja siksi se on geologisesti erittäin mielenkiintoinen tutkimuskohde”, - korosti professori Strand avajaispuheessaan. Hän kertoi Kivipuiston taustahistoriasta, että lohkkareiden keruu on alkanut jo heinäkuussa 1992 Paltamon kunnan ja Oulun yliopiston yhteistyönä. ”Nyt Kivipuistoon on koottu yli neljäkymmentä kiviläytettä. Ne esittelevät Suomen ja erityisesti Kainuun kallioperän historiaa ja koostumusta”, - kertoi professori Kari Strand tyytyväisenä.

Kivipuisto lumoo

Kivesvaaran laella avautuvan upean maiseman edessä Kivipuistossa kulkee noin 300 metrin pituinen sorapintainen polku, jonka reunoille jyvät kivet on aseteltu. Vaaran upeat maisemat ja jättiläisten järkäleet pääsevät oikeuksiinsa polun varrella. Esteetöntä polkua pitkin voidaan kulkea jalkaisin tai pyörätuolin kanssa.

Lohkkareita on saatu lahjoituksina ja niitä on haettu eri puolilta Kainuuta. Eteläisin lohkkare on tuotu Sotkamon Talvivaarasta ja pohjoisin Suomussalmen Kurkikylästä. Lohkkareet ovat suurikokoisia, tilavuus puolesta kahteen kuutiometriin. Niistä suurin on yli kolme kuutiometriä. Kivipuistosta löytyy jopa jättiläisten oma kiuaskivi!

Kivipuistossa on lohkkareiden viereen pystytetty infotaulut, joissa kerrotaan kiven tai kiviryhmän geologisista ominaisuuksista. Lisäksi tauluihin on lisätty jokaiselle kivelle tai kiviryhmälle oma luonnekuvaus ja lyhyt tarina sekä osa kivistä on nimetty.

Jättiläisten jäljillä

Paltamon kunta käyttää matkailumarkkinoinnissa jättiläisteemaa, joka pohjautuu osittain historiallisiin henkilöihin sekä lisäksi fiktion. Teeman tarkoituksena on erottautua muista kunnista ja esimerkiksi Jättiläisten kesä musiikkitaapahtumat ovat saaneet kiitosta niin paikkakuntalaisilta kuin matkailijoiltakin.

Paltamon kunta jatkaa jättiläisten teemaa Kivesvaaralla ja kunta on saanut tukea Kivipuiston rakentamiseen Oulujärvi Leader ry:n kautta Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta.

Kivipuiston ja Kivesvaaraan voi käydä tutustumassa virtuaalisesti nettisivulla www.kivesvaara.net. Sitten vain retkipäivän suunnitteluun ja suunnaksi Kainuu ja Paltamon Kivesvaara!

Kulinarismi*

Illoinen ja lämmin tunnelma sekä
puhtaimmat luonnonantimet
– **inarismia*** täydellisimmillään.

Tee ruokamatka!

inari.fi inarisaariselka.fi mapinari.fi

*Kivesvaaran
Kivipuistossa kävellessä
voit ehkä aistia
jättiläisten jäljet,
kun kuljet heidän
kotitanhuvillaan.*

*Geologian professori
Kari Strand
Oulun yliopistosta leikkasi
nauhan kehitysjohtaja
Anu Tervosen kanssa.*

Kuusamon Ruka - monenlaista tekemistä syksyllä ja talvella

Teksti Päivi Dahl

Kuusamon luonto on kauneimmillaan, ruskan upeat sävyt houkuttelevat suorastaan ulos väriloistoon. Rukalla, noin 26 kilometriä Kuusamosta vielä pohjoiseen, on syysmatkailijan monipuolinen keidas. Tekemistä on jokaiseen makuun – luonnosta voi nauttia monella tavoin.

Majoituskapasiteettia on Rukan kävelykylässä yli tuhat vuodepaikkaa. Siellä on viisitoista erilaista ravintolaa sekä ostosmahdollisuuksia. Autoille on oma Ruka -keskuksen alla sijaitseva parkkihalli, josta pääsee suoraan Rukan ydinkeskustan kävelykylään. Keskustassa kaikki palvelut on tavoitettavissa kävelen.

Rukan kävelykylässä vuokrataan polkupyöriä ja niillä pääsee katselemaan maisemia uusista näkökulmista. Kalastajia houkuttelevat syksylläkin Kitka- ja Oulankajoet sekä lukuisat järvet. Lisäksi useat ohjelmapalveluyritykset tarjoavat melontaretkiä tai erilaisia safareita

vaikkapa ympäri vuoden mönkijöillä tai moottorikelkoilla.

Patikoijille Kuusamosta löytyy vaelusreittejä noin 160 kilometriä. Joukossa on pitempiä ja vaativampia reittejä sekä lyhyitä päiväpatikointireittejä. Esimerkiksi Karhunkierrokselle pääsee mukavasti Kuusamon keskustasta linja-autolla ympäri vuoden. Oulangan kansallispuistoon on Rukalta noin 30 kilometriä pohjoiseen ja Hossan kansallispuistoon Suomussalmelle on noin puolentoista tunnin ajomatka etelään.

Saapuminen Rukalle on tehty helpoksi vaikka lentäen Helsingistä, koska Kuusamon lentokentältä ajaa lentokenttäbussi jokaiselta koneelta Rukalle ja takaisin lentokentälle.

Talvikausi avataan Rukalla jo lokakuussa

Rukatunturin huippu kohoo 492 metriin, laskettelurinteitä on 34, korkeuseroa 201 m ja pisin rinne on 1300 met-

riä. Laskettelu harrastajat löytävät täältä itselleen sopivan rinteen ja tarvittaessa ammattitaitoiset hiihdonopettajat opastavat alkuun, jos lasketteluun saloihin haluaa päästä sisälle. Tänä syksynä avataan kaksi ensimmäistä rinnettä perjantaina 6.10. klo 9.30, jolloin innokkaimmat laskettelijat pääsevät jo mäkeen.

Ensilumen latu maastohiihtäjille avataan Rukan kylässä perjantaina 13.10. Latu tehdään kesän yli säilötystä viime talven lumesta. Talven myötä latuverkostoa Rukalle tulee runsaat 88 kilometriä, joista 16 kilometriä on valaistu. Jos pitää vauhdikkaammasta menosta, niin alueella on moottorikelkkareittejä 600 kilometrin verran.

Ruka on valittu neljä kertaa peräkkäin Suomen parhaaksi hiihtokeskukseksi Suomen paras World Ski Awards -kisassa. Tule sinäkin valmiiden palvelujen ääreen viettämään virkistävää ja unohtumatonta loma Kuusamoon Rukalle!

LISÄTIETOJA PALVELUISTA WWW.RUKA.FI

TFO:n kaudella kuullaan vaikuttavia sinfoniakonsertteja, huippuluokan solisteja, kantaesityksiä sekä monipuolisia kamarimusiikkikonsertteja.

Fantastista äärettömyyttä

Turun filharmonisen orkesterin syyskausi on kaikkien aistien juhlaa. Kausi huipentuu marras-joulukuun vaihteessa suureen Fantastique!-tuotantoon, jossa kuullaan Hector Berliozin väkevä ja intohimoi-

nen, kuulijaa tunteesta ja tilanteesta toiseen vievä Fantastinen sinfonia tanssi- ja valotaiteella elävöitettyä. Orkesterin Suomi100-juhlavuoden "You must be the change you wish to see in the world"-sarja jatkuu kahdella kokonaisuudel-

la. Syyskuun 28. ja 29. päivä kuullaan Leif Segerstamin johtamana Henryk Góreckin Surullisten laulujen sinfonia, jonka voimakas musiikki ja riipaisevat melodiat kuvastavat pohjatonta surua. Toinen Change-sarjan konsertti on Re-

TURUN FILHARMONINEN ORKESTERI
ÅBO FILHARMONISKA ORKESTER

TURKU

SYKSYN KONSERTTIEN HUIPPENNUKSET

**POIMINTOJA TFO:N
SYKSYN KONSERTEISTA
TURUN KONSERTTITALOLLA**

YOU MUST
BE THE
YOU WISH TO SEE IN THE WORLD **CHANGE2017**
LEIF SEGERSTAM | ylikapellimestari

SURULLINEN LAULU
TO 28.9. & PE 29.9. | 19.00
23,50 / 18,50 / 9,50 €

LEIF SEGERSTAM, kapellimestari
JOANNA KOZŁOWSKA, sopraano
RALF LÄNGBACKA, lausuja
Sibelius - Górecki

ÄÄRETTÖMYYSIIN
TO 26.10. & PE 27.10. | 19.00
23,50 / 18,50 / 9,50 €

CHRISTIAN KLUXEN, kapellimestari
JUHO POHJONEN, piano
Webern - Salonen - Strauss

LA DOLCE VITA
TO 9.11. & PE 10.11. | 19.00
23,50 / 18,50 / 9,50 €

JULIAN RACHLIN, kapellimestari
SARAH McELRAVY, alttoviulu
Beethoven - Mozart - Mendelssohn

**#LIVETWIITTAUS-
KONSERTIT!**

SURULLINEN LAULU TO 28.9.
#leiflive

lippu.fi + **0600 900 900**
1,98 €/min + pvm
TIL • SINE • EMO • ABO

Hinnat sisältävät Lippupisteiden palvelumaksut

TURUN KONSERTTITALON MYNTIPALVELU
puh. 02 262 0333 (ma-pe klo 9-15), kulttuuri.myynti@turku.fi

TURUN KULTTUURIKAUPPA ARS MUSICA
Aninkaistenkatu 9 (ma-pe klo 11-17 sekä tapahtumien yhteydessä)

  MASTERMARK **tfo.fi**

formaation 500-vuotisjuhlavuoden kunniaksi tilattu juhlava oratorio. Pauliina Isomäen Vuorisaarna-oratorion maailman kantaesitys kuullaan 2. ja 3.11. Turun tuomiokirkossa.

Syötävät sävelet -uutuussarja tarjoaa makujen sinfoniaa!

Millä Berlioz mahtoi herkutella säveltäessään Fantastista sinfoniaa? Mitä oli italialaissäveltäjien lautasilla, entäpä mikä maistui Sibeliukselle? Tu-

Ylikapellimestari Leif Segerstam

run filharmonisen orkesterin syksyn uutuussarjassa yhdistyvät kaikki aistit! Sarjaan kuuluu neljä konserttia syksyn aikana ja sarjassa perehdytään musiikintutkija, FT Susanna Välimäen johdolla ennen jokaista sarjan konserttia illan säveltäjien ruokatottumuksiin ja maistellaan ohjelmaan liittyviä herkukupaloja.tfo.fi

Kuvat: Seilo Ristimäki

"Piaf-jag ångrar ingenting"

Syksyllä 2017 Åbo Svenska Teaterin Päänäyttämöllä nähdään musiikkidraama "Piaf-jag ångrar ingenting" (suom. Piaf- en kadu mitään). Esitys keskittyy Edith Piafiin vahvatahtoisena naisena. Hän tuli köyhistä oloista, panosti laulamiseen ja hänestä tuli tähti. Menestyksen hinta oli kova, Piaf laiminloi sekä ystävät että rakkauden hyläten monia ihmisiä uransa vuoksi.

Esityksessä kuolemansairas Piaf tarkastelee elämäänsä ja tekee sovinnon menneisyytensä kanssa. Yleisö saa kuulla monia Edith Piafin unohtumattomia lauluja, mm. Non, je ne regrette rien, Milord, Hymne à l'amour sekä Sous le ciel de Paris.

Edith Piafia esittää Emma Klingenberg. Hän näytteli rakastettua ja kriitikoiden ylistämää Maijan roolia ÅSTn Stormskärs Majassa (Myrskyluodon Maija) esityskaudella 2015-2016. Joissakin PIAF-esityksissä pääosaa esittää Sarah Nedergård. Hän on tuttu mm. Hair-musikaalista Åbo Svenska Teaterissa. Viime kesänä hän esitti pääroolia Sound of Music-

musikaalissa Raseborgin kesäteatterissa. Näyttämöllä nähdään myös ÅSTn ensemble.

Tekstin on kirjoittanut Peter Snickars ja ohjauksesta vastaa Jukka Aaltonen. Koreografiasta vastaavat Eeva Soini ja Lassi Sairela / Tanssiteatteri Eri. Marko Autio toimii kapellimestarina ja lavastajana on Markus Tsokkinen. Puvustuksen suunnittelee Heidi Tsokkisen. Ensi-ilta 14.9.2017. Esitys tekstitetään suomeksi.

WWW.ABOSVENSKATEATER.FI

Piaf
Jag ångrar ingenting

SUOMENKIELINEN TEKSTITYS
ENSI-ILTA 14.9.2017 PREMIÄR

ÅBO
SVENSKA
TEATER

ABOSVENSKATEATER.FI

Unajan kylä on hyvä esimerkki länsirannikon vanhasta idyllisestä asutuksesta.

Mutkittelu kannattaa länsirannikolla

Lassi Lähteenmäki

Valtatie 8 vie matkailijan sujuvasti Turusta Satakuntaan ja Pohjanmaalle, mutta pikkuteillä näkee enemmän.

Usikaupunki on poikkeamisen arvoinen kaupunki. Tänä vuonna 400 vuotta täyttänyt puutalokaupunki on mittasuhteiltaan ihmisen kokoinen. Kahvilat ja ravintolat

ovat tasokkaita ja muutkin palvelut ovat ihan lähellä.

Uudessakaupungissa on paikallaan kiertää Lepäisten lenkki. Saarelta saarelle pengerretty tie on merellinen ja

sen varrella maisemaan nousee Lyökin pooki. Vuonna 1757 valmistunut pooki on Suomen vanhin tunnusmajakka ja mahdollisesti vanhin yhä olemassa oleva merimerkki.

Pohjoiseen mentäessä raikkaita tuuli kulkija löytää Pyhämaan rannoilta. Suojaisemmassa kylätaajamassa on kaksi kirkkoa: 1600-luvun uhrikirkko ja uudempi monitorninen kirkko. Pyhärannan rantatie mutkittelee mukavasti, maisema on pienipiirteistä ja hyvin hoidetut pihapiirit tekevät vaikutuksen.

Pyhärannan Reilan jälkeen kannattaa kurvata Raumalle Unajan kylän kautta. Unajan on Rauman kylistä vanhin, itse kaupunkiakin vanhempi. Kylä on asutettu ilmeisesti jo 1200-luvulta alkaen. Kaunis ja valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö on lähellä Rauman keskustaa.

Puutalojen Rauma

Vanha Rauma valittiin UNESCO:n maailmanperintöluetteloon 90-luvun alussa. Vanha Rauma on hyvä esimerkki elävästä ja hyvin hoidetusta vanhasta pohjoismaisesta puukaupungista.

Vanha Rauma on elävä kaupunginsa puutalojen lomassa.

Rauman puutalojen luokse matkailijoita houkuttelevat idylliset kahvilat sekä toistasataa monipuolista erikoisliikettä. Sisustus- ja antiikkiliikkeet sekä kirpputorit ovat monille todellisia aarreaittoja.

Raumalla kannattaa pistäytyä merimuseossa. Joulun alla päättyvä näyttely kuvaa raumalaisen laivanrakennusteollisuuden muutoksen laivanrakentajan näkökulmasta. Sysäyksen keruuseen antoi STX Finland Oy:n ilmoitus Rauman telakan toiminnan loppumisesta kesäkuussa 2014. Nyt uudelta pohjalta syntynyt telakka tuo taas työtä ja toime-liaisuutta Raumalle.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistön vierailu elokuussa sai uusikaupunkilaiset sankoin joukoin liikkeelle.

Komedialla ja runoutta Uudenkaupungin teatterissa

Sylvia, Tuija ja laulava patja saa ensi-iltansa 20.1.2018 Näyttämöllä on kaksi hurjaa mummoikäistä naista rakentamassa ilmapatjasta ja muista hyödykkeistä itselleen siskonpetiä. Laiha ja pitkä Sylvia, pieni ja pyöreä Tuija. Ikuiset ystävykset ovat linnoittautuneet lukkojen taakse pakoon Tuijan merkkipäiviä juhlivaa perhettä. Tarkoitus on siinä sivussa koostaa runoesitys Heli Laaksosen tuotannosta nuorisoseuran satavuotisjuhlaan.

Illan ja iltayön kuluessa puhutaan vahvalla lounaismurteella halki niin miesasiat ja kuolemiset kuin lapset ja lapsettomuudetkin. Ystävyys kestää kaiken ja on tärkeintä maailmassa. Siinä sivussa koetetaan muun muassa alkoholi-soitua ja koota se runoesitys. Sopivaa materiaalia on vaikka kuinka. Ohjaus Jari Luolamaa

4 pientä annosta 3.2.2018

Musiikkikomedia Neljä pientä annosta sisältää illallisen yhdelle ja kolme muuta elämystä. Martti Suosalo eläytyy illan aikana rooleihin hovimestarista nuotinkääntäjään. Iiro Rantala nähdään niin pianopedagogina kuin sankarisolistina. Lotta Kuusisto huolehtii proseduureista. Nauruhermoja kutkutteleva suosikkiesitys on täydellinen herkkuateria hyvässä seurassa nautittavaksi!

Yleisö pääsee esityksen aikana mukaan flyygelistin maailmankiertueelle ja Iironin pianokouluun. Neljän pienen annoksen kattauksen kruunaa Illallinen yhdelle – uudenvuoden televisio-ohjelmistosta tuttu sketsiklassikko, jossa iäkäs Sophie-neiti juhlistaa syntymäpäiviään hovimestarinsa Jamesin avustuksella.

P. 02 8451 5440

UUDENKAUPUNGIN TEATTERISSA
HOUSUT POIS!
THE FULL MONTY

OPISKELIJAT
KYMPILLÄ SISÄÄN!

Esitykset:

pe 17.11. klo 19.	la 13.01. klo 13.
la 18.11. klo 18. e-i	pe 19.01. klo 19.
pe 24.11. klo 19.	la 20.01. klo 13.
la 25.11. klo 18.	ke 31.01. klo 19.
ke 29.11. klo 19.	la 03.02. klo 13.
pe 01.12. klo 19.	pe 09.02. klo 19.
la 02.12. klo 18.	la 10.02. klo 13.
pe 08.12. klo 19.	la 03.03. klo 18.
la 09.12. klo 18.	la 17.03. klo 13.
	la 24.03. klo 18.

Liput 22/25 €

OHJAUS PAULINA SALONIUS

Kesänäyttelyissä pitää olla täysillä mukana

Lassi Lähteenmäki

**Jukka Rintalan suunnittele-
mia pukuja, maalauksia
ja koruja on ihasteltu tä-
näkin kesänä Naantalissa
ja Savonlinnassa. Kesä-
näyttely antaa muotitai-
teilijalle paljon, mutta työ
pitää tehdä kunnolla.**

Mannerheiminkadusta on muodostunut Naantalin Vanhankaupungin muotikatu.

Savonlinnan näyttelyn teema-
na oli kesän hetki. Naantalissa
näyttely kantoi nimeä kesän
kimallus.

Savonlinnan näyttely avautui touko-
kuun puolella ja jatkui elokuun lopul-
le. Naantalissa Rintalan muoti oli esil-
lä keskikesällä. Tämän lisäksi Rintalan
muotia oli kesällä esillä Didrichsenin
taidemuseossa Helsingissä. Savonlin-
nassa Rintalalla oli esillä jo 11. näyttely,
Naantalissa kesä oli kolmas.

Savonlinna ja Naantali ovat paikko-
ja, joissa Rintalalla on paljon kesäisiä
kanta-asiakkaita. Rintalan vahvuutena
on se, että hänen suunnittelemat puvut
tehdään Suomessa. Hän on myös itse
paikalla mahdollisimman paljon. Tästä
asiakkaat pitävät.

Vanha puutalo antaa perspektiiviä Jukka Rintalan puvuille ja taiteelle.

Suomen Pankin rahamuseo

Kiehtova retki
rahan maailmaan

Avoinna
ti-pe 11-17
la-su 11-16

Snellmaninkatu 2
puh. 09 183 2981
www.rahamuseo.fi

Tunnelma syntyy oikeassa tilassa

Naantalın Wanhalla Raatihuoneella Rin-
tala esittelee pukuja asiakkaille, joita on
talossa iso ryhmä. Asut on aseteltu tyy-
likkäästi, seinillä on Rintalan maalauk-
sia, tunnelma on kiehtova.

– Vanha talo tuo perspektiiviä näyte-
lyyn, Rintala kiittelee.

Tässä Mannerheiminkadun tilassa
Rintala avaa näyttelyn myös ensi kesänä.

Syksy alkaa vilkkaana

Jukka Rintalan kalenterissa on kesän
jälkeen paljon merkintöjä. Hän on mu-
kana mm. Turun Osaava nainen – mes-
suilla, Tampereen kädentaitomessuilla
ja Sinun omasi – kiertueella.

Emil Cedercreutzin museon näyttely

Emil Cedercreutzin museo tuo tulevalle talvikaudella katsojien nähtäville kolme monipuolista näyttelyä, jotka ovat avoinna yleisölle 24.10.2017-25.2.2018.

Näyttely **Design Simo Riikonen – Autotaidemaalarin uran viisi vuosikymmentä** tuo yleisön nähtäville laajan kokonaisuuden taidetta kuvataiteilija, ruiskutaidemaalari Simo Riikosen uran ajalta. Riikonen on tullut pitkällä urallaan tunnetuksi kynäruiskutekniikalla tehdyistä koristeellisista autotaidemaalauksistaan, joita hän on tehnyt 1960-luvulta alkaen. Hänen uraansa mahtuu myös yli tuhat muotokuvamaalausta sekä lukuisa määrä voitettuja palkintoja kotimaassa ja ulkomailla.

Toinen näyttely **Tello Anttila – Juhlavuoden kunniaksi** esittelee yleisölle kuvataiteilija Tello Anttilan *Juhlavuoden*

kunniaksi -teosten sarjan. Satakuntalaislähtöinen taiteilija maalasi vuonna 1977 teoksen, jonka hän nimesi *Juhlavuoden kunniaksi*. Teos juhlisti sinä vuonna 60 vuotta täyttävää itsestä Suomesta. Siitä lähtien Anttila maalasi aina kymmenen vuoden välein, osin viidenkin, uuden *Juhlavuoden kunniaksi* -teoksen. Tuleva näyttely on rakennettu näistä teoksista.

Kolmas talvinäyttely on nimeltään **Leppäkertun pajunköysi – Heli Laaksosen maalauksia puulle ja parkkikiekolle**. Emil Cedercreutzin museo on kutsunut runoudestaan ja muusta kirjallisesta tuotannostaan tunnetuksi tulleen Heli Laaksosen kokoamaan näyttelyyn, joka tuo yleisön nähtäville hänen maalauksiaan viime vuosilta.

WWW.HARJAVALTA.FI/MUSEO

Tello Anttila, Juhlavuoden kunniaksi, 1977

Hyvinvoinnin keskus kutsuu myös joulunviettoon!

Voi
hyvin!

Vietä hyvän olon joulu!

*Anna muiden huolehtia valmisteluista
ja pulahda itse porealtaaseen.
Nauti mukavasta ohjelmasta ja istu
valmiiseen pöytään - hyvässä seurassa.*

Joulumuorin virkistyspaketit
täysihoidolla
alk. 395e/3vrk tai 312e/2vrk

Hoidamme jouluvarauksesi
numerossa:
p. 02 57 333

Polku parempaan.

Kelankaari 4 | p. 02 57 333 | kuntke.fi

Kuntoutuskeskus Kankaanpään väki lämmittää taas tänäkin vuonna joulusaunan sekä valmistaa upeat herkkukattaukset jouluvierailleen. Hyvinvoinnin keskuksessa voi häärimisen sijaan keskittyä nautiskelemaan joulusta ja panostaa omaan hyvinvointiin joulun tunnelmasta ja herkullisuudesta tinkimättä.

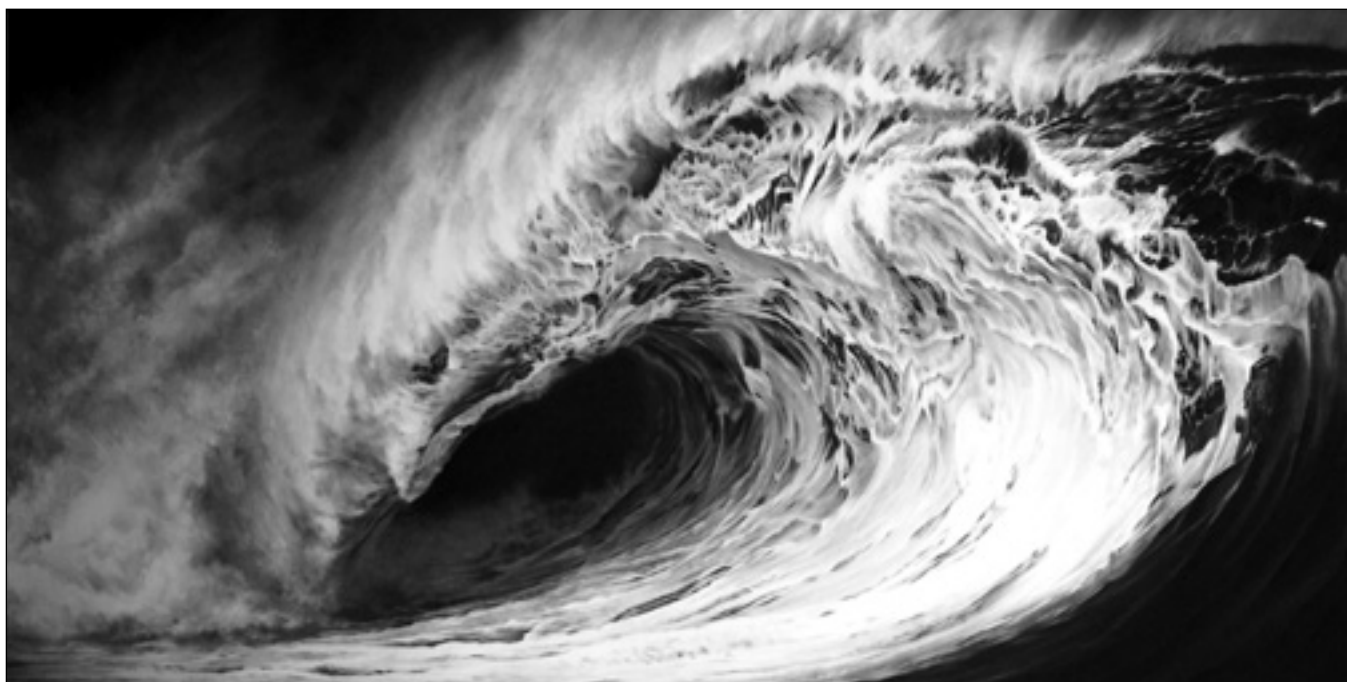
Kuntoutuskeskus Kankaanpään perinteinen joulu on saanut vuosittain kiitosta mukavasta ohjelmasta, hyvästä tunnelmasta ja erittäin ystävällisestä palvelusta. Monet tutut asiakkaat palaavatkin vuosi vuodelta joulun viettoon Kankaanpäähän.

Joulu Kankaanpäässä sisältää muun muassa musiikkia, rentoutumista, piparin tuoksua, ohjattua liikuntaa ja yhteistä joulujuhlaa. Jokainen voi osallistua tai olla osallistumatta ohjelmaan oman maun mukaan. Jouluvieraat majoittuvat mukaviin hotellihuoneisiin, mutta tilaa löytyy myös viihtyisistä rivitalohuoneistoista. Virkistys- ja lomapaketteja löytyy myös ryhmille.

Ravintolan loihtimat joulukattaukset notkuvat ihania herkkuja läpi joulun, ja kaikki kiltit joulusiakkaat huomioidaan myös joulupukin toimesta aattoiltana.

WWW.KUNTKE.FI

Robert Longon näyttely ensimmäistä kertaa Pohjoismaissa

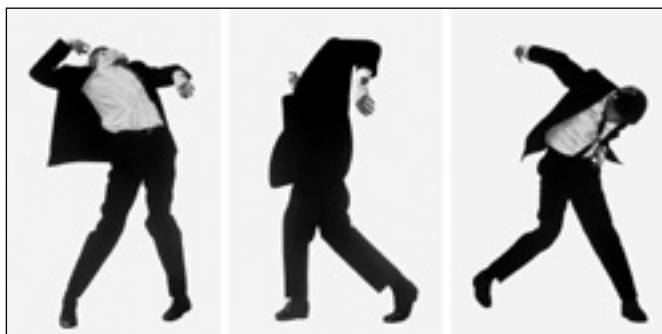
Amerikkalaisen Robert Longon (s. 1953) yksityisnäyttely Sara Hildénin taidemuseossa on taiteilijan teosten ensimmäinen laaja esittely Pohjoismaissa.

Longo tunnetaan suurikokoisista hiilipiirustuksistaan. Koko museon kattava näyttely sisältää piirustuksia ja veistoksia pääasiassa 2000-luvulta, mutta myös katsauksen taiteilijan varhaisempaan tuotantoon.

Läpimurtonsa Longo teki 1980-luvun alussa *Men in the Cities* -piirustussarjalla, josta näyttelyyn tulee *Untitled (Three Erics)*. Viime vuosikymmeninä Longo on työstänyt sekä uusia teoskokonaisuuksia että jatkanut tuotantonsa aiempien teemojen käsittelyä.

Longolle taide tarkoittaa tasapainoilua sosiaalisesti merkityksellisen ja henkilökohtaisesti koetun välillä. Vallan, väkivallan ja amerikkalaisen yhteiskunnan lisäksi taiteilijan keskeisiä teemoja ovat luonto ja sakraalisuus. Teoksissa nousee toistuvasti esille myös kiinnostus taidehistoriaa kohtaan.

Robert Longo 23.9.2017–14.1.2018 Sara Hildénin taidemuseossa (Laiturikatu 13, Särkänniemi, Tampere). Avoinna ti–su 10–18. www.tampere.fi/sarahilden

Robert Longo, *Untitled (3 Erics)*, 1980. Hiili paperille, 244 x 457 cm. Collezione Prada, Milan © Robert Longo

Robert Longo, *Untitled (Hellion)*, 2011. Hiili paperille, 181 x 308 cm. © Robert Longo

ROBERT LONGO
23.9.2017–14.1.2018

SARA HILDÉNIN TAIDEMUSEO | tampere.fi/sarahilden
Ti–su 10–18 | Liput 10/4 € tai Museokortti | p. 03 5654 3500
Untitled (Cavaliere Bianco), 2014. Hiili paperille, 236 x 178 cm © Robert Longo

Nottbeckit – Tampereen kosmopoliitit. Constance von Nottbeck (os. von Megden) ja patruuna Wilhelm von Nottbeck palatsinsa salissa. kuva Saana Säilynoja

Museo Milavida

Museo Milavida on omaleimainen museokohde Tampereella. Päänäyttely perehdyttää kävijän Tampereen kosmopoliittien, Nottbeckien elämään. Museo Milavidassa on aina esillä myös puolivuositain vaihtuva muotia ja muotoilua esittelevä teemanäyttely. Molemmat näyttelyt näet yhdellä lipulla.

Milavida eli Näsilinna

Näsilinna, alkuperäiseltä nimeltään Milavida, valmistui vuonna 1898. Finlaysonin puuvillatehtaan omistajasukuun kuulu-

nut Peter von Nottbeck rakennutti Milavidan asuin- ja edustusalustukseen, mutta perhe ei koskaan ehtinyt asua siellä yhdessä. Tampereen kaupunki osti rakennuksen vuonna 1905 ja nimesi sen Näsilinnaksi. Rakennuksessa toimi Hämeen museo vuoteen 1998 saakka.

Palatsin edustavimmat, ensimmäisen kerroksen tilat on entisöity valmistumisajankohdan, 1800-luvun lopun, henkeen. Ensimmäisessä kerroksessa toimivat Ravintola von Nottbeck ja Cafe Milavida, joka palvelee museon aukioloaikoina. Näyttelytilat sijaitsevat palatsin toisessa kerroksessa.

Nottbeckit – Tampereen kosmopoliitit

Museo Milavidan päänäyttely kertoo von Nottbeck -suvun vaiheista Tampereella. Näyttelyssä kurkistetaan 1800-luvun kosmopoliittien elämään ja varaudutaan jopa keisarin vierailuun.

Näyttely tarjoaa kävijöille myös aktiviteetteja, kuten mahdollisuuden tutustua von Nottbeckien kirjastoon, lukea kirjeitä ja selailla perhealbumeita. Tutustu näyttelyihin ja oheisohjelmaan museon nettisivuilla.

WWW.MUSEOMILAVIDA.FI

Museo Milavida

– UUSI MUSEOKOHDE TAMPEREELLA!

Päänäyttely perehdyttää kävijän Tampereen kosmopoliittien, Nottbeckien elämään. Museo Milavidassa on aina esillä myös vaihtuva muotia ja muotoilua esittelevä teemanäyttely. Molemmat näyttelyt näet yhdellä lipulla.

Museo Milavida
Näsilinna
Milavidanrinne 8
Tampere

www.museomilavida.fi
Puh. 040 831 4054
Avoinna ke–su 11–17
Liput 7/3 €

Petr von Nottbeck sylissänsä tyttäret Iris (s.1895) ja Andrée (s.1897) Kuva on otettu syyskuussa 1898 Baden Badenissa Saksassa. Kuva: Saana Säilynoja.

Huikkeitä näyttämöelämyksiä Tampere-talon syksyssä

Teksti: Jenni Ruotsalo

Syksy on uudistuneessa Tampere-talossa näyttämötaiteen juhlaa. Talossa nähdään muun muassa klassikkobaletti, mestarillista komediaa ja improvisaatioteatteria. Unohtamatta maailman ainoan Muumimuseon sykkädyttävää kokoelmaa.

- Tanssi- ja teatteritaide ovat isossa roolissa syksyn ohjelmistossamme. On huikkea saada Tampere-taloon maailmanluokan esiintyjä ja kotimaisen teatteritaiteen parhaimmistoa, kertoo Tampere-talon ohjelmapäällikkö **Timo Suomi**.

Tanssin ilotulitusta talossamme tarjoaa muun muassa Viron kansallisbaletti, joka tuo Tampereelle yhden maailman rakastetuimmista satubaleteista, Léo

Kaikki äitini, kaikki tyttäreni on lämmin ja hauska, viiltävä ja pirullinen esitys äitien ja tyttärien välisestä suhteesta.

Näyttävät burleskitaitelijat tuovat iloa ja väriä marraskuiseen iltaan.

Delibesin säveltämän **Coppélian**. Teatteritaiteen puolella nautimme muun muassa hurjan suosion saavuttaneesta **Kaikki äitini, kaikki tyttäreni** -hittiteoksesta, josta tarjoamme ainoan esityksen pääkaupunkiseudun ulkopuolella.

Kaupungin näyttävintä pikkujouluohjelmaa tarjoaa **Burlesque Exposé**, jossa on jälleen mukana maailmanluokan tähtiä. Hervottoman shown takaa puolestaan rakastettujen näyttelijöiden Minttu

Mustakallion ja Ville Virtasen **Minttu sekä Ville** -improvisaatioesitys.

Upealla tavalla uudistunut Tampere-talo tarjoaa nyt myös Muumimuseon sykkädyttävän kokoelman sekä herkkuja omasta à la carte ravintola Tuhtosta. Kokonaisuuden kruunaa vieressä oleva Lapland Hotel Tampere majoituspaketteineen.

LUE KOKO OHJELMISTOMME

[HTTPS://TAMPERE-TALO.FI/TAPAHTUMAT/](https://tampere-talo.fi/tapahtumat/)

Ma 25.9.
klo 19 Iso sali

**SATA VUOTTA
SUOMALAISTA
VIIHDETTÄ**

Solisteina Arja Koriseva
ja Hannu Lehtonen

Liput 34/39 €

DELIBES:

COPPÉLIA

VIRON KANSALLISBALETTI
TAMPERE FILHARMONIA

TAIANOMAINEN
SATUBALETTI

Pe 17.11. klo 18
La 18.11. klo 13 ja 18
Su 19.11. klo 13

Tampere-talo, Iso sali

Liput 58/48/38 €, eläkeläiset 54/44/34 €, opisk. ja työttömät 45/34/25 €, alle 13-vuotiaat lapset 29/24/20 €

MINTTU SEKÄ VILLE

Minttu Mustakallion ja Ville Virtasen
improvisaatiouduetto
muusikko Samuli Laineen säestyksellä.

**Pe-la
24-25.11.**
klo 19.30 Pieni sali

Liput 30 €
Musiikkia ja makuja 65 €

Tampere-talon lipunmyynti
Avoinna ma-pe klo 9-18
Tampere-talon puhelinpalvelu
0600 94500 (1,98 €/min.+pvm)
ma-pe 10-14

APLODI
Tampere-talo
lippu.fi
tampere-talo.fi

 TAMPERE-TALO

Sappeen Matkailukeskus uudistaa palveluitaan

Pälkäneläinen Sappeen matkailukeskus parantaa rinnepalveluitaan tulevana talvena avattavalla Family Park rinnealueella. Family Park on koko perheen rinnealue, joka sisältää neljä eri tyyppistä rinnettä sekä pulkkamäen ja karusellin. Family Parkista löytyy Hupsisrinne, joka on suunnattu laskettelun ensimetrejä ottaville laskijoille. Rossirinne, joka on nimensä mukaisesti Crossrata-hengessä, mutta pienemmässä mittakaavassa tehty rinne lumikumpuineen, kallistettuine kurvineen ja erityyppisin virike-elementein rakennettu rinne. Somparinne, joka on tarkoitettu laskettelijoille, jotka ottavat ensimetrien jälkeen jo seuraavia laskettelunaskelia. Rinteestä löytyy pysyvä pehmustetuin portein varustettu pujottelu/seikkailurata. Funslope, jonka inspiraationa on toiminut hiihtokeskuksen Snow Parkit. Funslopesta löytyvät erittäin helpot yli liu'uttavat pressit ja pienet hyppykummut sekä helppo Crossrata. Family Parkista löytyy myös lumetettu ja päivittäin rinnekoneella kunnossa pidetty pulkkamäki. Ensi askeleita suksella liukumiseen voi ottaa myös alueella olevassa karusellissa, jossa voi myös nauttia talven riemusta pulkankin voimin.

Family Parkiin pääsee maksutta voimassa olevalla päivä-, tunti- ja kausikortilla tai erikseen ostettavalla 10/12 euron hintaisella aluelipulla. Family Park on ilmainen alle 4-vuotiaalle lapsille.

Family Parkissa on kaksi modernia helppokäyttöistä mato-hissiä, jotka madaltavat lasketteluharrastuksen kokeilukynnystä. Koko uudistuksen investoinnin arvo on n. 300 000 euroa.

Sappee modernisoi kausikortti hinnoittelun

Sappee on usein mainittu alan palkintojen jakojen yhteydessä innovatiivisena sekä alan toimintamallien kehittäjänä. Sappeen tärkeimpänä toimintamallina onkin asiakkaiden kuunteleminen. Suomen hiihtokeskusyhdistyksen teettämän tutkimuksen mukaan suomalaiset laskettelu- ja lumilautailun harrastajat haluavat lisää rinnepäiviä edullisempaan hintaan. Sappee vastaa asiakkaiden toiveeseen uudistetulla kausikorttikampanjalla. Tulevan talven kausikorteissa on käynnissä Snow Challenge haastekampanja.

Jouko Poukkanen, email: jouko.poukkanen@sappee.fi
Toimitusjohtaja Sappeen Matkailukeskus

Kotimaan Matkailun puolesta jo 10 vuotta

Tampereen Kotimaan Matkailumessut järjestetään ensi keväänä kymmenettä kertaa, samaan aikaan keväisen Supermessut-kokonaisuuden kanssa. Tapahtuma koostuu 20.–22.4.2018 matkailumessujen lisäksi perinteikkäistä Puutarha-messuista, viime keväänä startanneesta Design- ja käsityötorista sekä uudesta levy- ja musiikkialan Platta-tapahtumasta. Kevään 2017 tapahtuma keräsi Tampereen Mes-

su- ja Urheilukeskukseen lähes 21 000 tulevasta kesästä unelmoivaa kävijää.

Kotimaan Matkailumessut sai alkunsa keväällä 2005, kun Tampereen kaupungin silloinen matkailujohtaja ehdotti kotimaan matkailuun keskittyvää tapahtumaa Tampereen Messuille. Mukana alusta asti ollut projektipäällikkö **Pauliina Lindgren** kertoo innostuksen säilyneen alkusysäyksestä tähän hetkeen asti:

– Muistan vieläkin tunnelman viimeisenä rakennuspäivänä huhtikuussa 2006, jolloin ajattelin, että tästä tulee kyllä aivan mahtava tapahtuma. Kiinnostavuuttaan jatkuvasti kasvattava tapahtuma järjestetään ensi keväänä jo kymmenettä kertaa ja messut onkin nyt kaikin puolin täyden kympin tapahtuma, Lindgren summaa.

Jokakeväinen, puhtaasti kotimaisiin matkailuhelmiin keskittynyt tapahtuma järjestetään otollisimpaan mahdolliseen aikaan kesän kynnyksellä, jolloin kesän retkistä, kulttuurikohteista, ravintolaelämyksistä ja koko perheen puuhamaista haaveilevat seurueet voivat tutustua saman katon alla Suomen salaisiin spotteihin ja suosittuihin hauskanpitopaikkoihin. Loppukevästä kesälomien ajankohta voi olla tiedossa, mutta lomasuunnitelmia ei ole lyöty vielä lukkoon, joten messuhallin kiertely kartoittaa kohdetietämystä ja selkeyttää suvi-Suomen kiinnostavimmat lomailuläänit.

Mukana on alusta asti ollut kattava joukko kiinnostavia yrityksiä ympäri Suomen, on omana kiinnostuksen kohteena sitten teatteri, huvipuistot, luonnossa liikkuminen, kulinaristiset kokemukset tai huppeat hotellilomat.

Laukon kartanon tunnelmallinen syksy

Kesäkauden päätyttyä Laukon kartanon syksyssä on edelleen tarjolla viehättäviä ryhmävierailuja. Syksyn tunnelma Laukossa on omaa luokkaansa kun kartano rakennuksineen ja upea puisto saavat syksyisen värimaailman.

Suomi 100 -juhlavuonna Laukon kartanon teemana on Suomi Filmin kartanoklassikot peilattuna Laukon kartanon kiehtovan historian vaiheisiin. Tilausryhmille on tarjolla kartanonrouva, historian tohtori Liisa Lagerstamin teemaopastuksia, joissa tutustutaan kartanon historiaan ja erityisesti kauppaneuvos Rafael Haarlan aikaan kun kuvattiin Suomi Filmi -klassikoita.

Juhlatallin Kurki-salissa ryhmille on tarjolla sesongin kartanolounas, joka sisältää raikkaan alkupalapöydän, herkullisen pääruoan sekä ihastuttavan jälkiruoan talon kahvin tai teen kera. Ryhmävierailun yhteydessä Rouvan puodista voi

hankkia kartanollisen ihanat ja uniikit astiat, korut, sisustus-tavarat, asusteet, lelut ja kirjat. Räättälöimme juuri ryhmäl-
lenne sopivan kartanopaketin. Kartano on avoinna ryhmille 22.12.2017 asti.

Kartanovierailuun voi yhdistää myös Klaus Kurjen tien opastetun kierroksen sekä vierailun Vesilahden kirkossa kirkkoherra Harri Henttisen esittelemänä.

WWW.VESILAHTI.FI JA WWW.LAUKONKARTANO.FI

Vetovoimainen
VESILAHTI

Suomifilmien LAUKON KARTANO

**Avoinna ryhmille syksyllä
(22.12.2017 asti)**
www.laukonkartano.fi

*Kartanon tunnelmallisessa syksyssä
luvassa historian havinaa, sesongin
herkullisia ruokailuja ja Puodin
aarteita kodin sisustukseen.*

www.vesilahti.fi

Jyväskylän Naissaari

Jyväskylän Naissaari on Kanavuoren kaupunginosassa sijaitseva kulttuurihistoriallinen kokonaisuus, jossa yhdistyvät luonto, nähtävyydet ja kulttuuri. Sata vuotta vanhat rakennukset puistomaisessa saarella ja vieressä

kuuhuva Vaajakoski luovat kertakaikkisen upean miljöön.

Yhdessä saaren vanhoista puutaloista toimii vuonna 1991 aloittanut catering-kahvila, joka tarjoilee juh-lakattauksia, lounasta sekä käsin tehtyjä leivonnaisia. **Entisessä** korjauspajan rakennuksessa toimii sisustusliike ja Puttipajan tehtaankyymälä designpuoti Wanha Paja.

Saarelta löytyy myös toiminnassa oleva kesäteatteri ja Vaajavirran toiselta puolelta uimaranta ja frisbeegolf-rata. Kiven heiton päässä sijaitsee myös suosittu Pandan tehtaankyymälä. **Ryhmämatkojen** järjestäjät voivat olla yhteydessä alueen yrityksiin, sillä alue soveltuu retkiin mitä parhaiten koko vuoden ympäri. Jokaiselle löytyy varmasti tekemistä ja ihas-teltavaa!

Design Puoti Wanha Paja - sisustus-myymäälä ja Puttipajan tehtaankyymälä

Vanhan tehdasrakennuksen kiviseinät kertovat tarinoita menneestä. Ennen sali oli sahan höyryhuone - tänään hyllyillä lepäävät Puttipajan käsin tehdyt kynttilät tuoksuva aamukasteelle, kesäsaateille ja vaahtokarkeille. Kynttilät valmistetaan vain kilometrin päässä omalla pajalla.

Sisustusoppaan kynttilöiden joukkoon on sekoitettu lyhtyjä, sisustustyynyjä, hurrikaaneja, peitteitä ja kynttilänjalkoja. Täältä hankitut viemiset kiedotaan valmiiksi kauneimpiin pakketteihin ja sidotaan kiinni suloisilla ruseteilla.

Puttipajan tuotteiden lisäksi myymälästä löytyy yli 30 suomalaista käsityöryntäjää.

WWW.PUTTIPAJA.FI/WANHA-PAJA

**HELPPO TULLA,
HYVÄT RYHMÄMATKAEDUT
& ISO PARKKIPAikka**

Naissaari, VAAJAKOSKI, 4-TIEN VARRELLA

Puttipajan tehtaankyymälässä tuoksuvat kynttilät ja loft-tila henkii sydämellistä tunnelmaa.

KOTIMAISIA KÄSITYÖ-, LAHJA- JA DESIGNTUOTTEITA
30 ERI VALMISTAJILTA.

KATSO EDUT:

DESIGN PUOTI WANHA PAJA

Ryhmämatkalaisille **20% alennus** liki kaikista normaalihintaisista Puttipajan ja Design puodin tuotteista
Matkanjohtaja ja kuljettaja saavat lisäksi **25 € arvoisen lahjakortin**

Ilmoitathan ryhmäsi etukäteen Wanhalle Pajalle varmistaaksesi ryhmäedut: wanhapaja@puttipaja.fi

naissaari.com / www.puttipaja.fi/wanha-paja

Matkailijoita palvelee uudet saunatilat ja viisi modernia leirintämökkiä. Taustalla vasemmalla kunnostettu punainen Pihtiputaan mummonmökki. Kuvat: _Studio Puisto_photos Marc Goodwin. www.archmospheres.com

Maailman kaunein liikenneasema Pihtiputaalla

Matkailukeskus Niemenharjuun Pihtiputaalle nelostien varrelle, jonka Brittiläinen Design Curial -verkkosivusto rankkasi maailman kauneimmaksi arkkitehtuuriltaan ja muotoilultaan.

Saatavilla ovat kattavat kahvila- ja ravintolapalvelut aina aamupalasta noutopöytään ja alacarten sekä monipuoliset majoituspalvelut aina hotellihuoneista moderneihin leirintämökkeihin sekä caravan alueeseen. Lisäksi ravintolassa on A-oikeudet ja kesäterassi sekä

Kotipizzan ja Scanburgerin tuotteet. Majoittujien käytössä uudet rantarakennuksen saunatilat keittiöineen ja pyykinpesutiloineen. Ammattiautoilijoille omat taukotilat keittiöllä ja saunalla sekä rekkaparkki.

Saatavilla ovat myös peruselintarvikkeiden lisäksi Nesteen liikenneasematarvikkeet, tehokaasut ja polttoaineet. Alueella myös sähköautojen latauspaikka. Hyvät ulkoilu- ja patikointi maastot lähetyvillä, käytössä myös uusi melontakartta merkittyine reitteineen ja taukopaikkoineen. Matkailukeskuksesta myös venevuokraus ja kalastuslupien myynti viereiselle Lyllylammelle, johon istutettu kirjolohta luontaisen kalakannan lisäksi. Talvella on mahdollista kokeilla mm. lumikenkäilyä, maastohiihtoa, lähteä pilkkiretkelle tai seuraamaan ammattikalastajan verkonnostoa. Reilun puolen tunnin ajomatkan

Niemenharjun Matkailukeskus on maailman kaunein liikenneasema 2017 arkkitehtuuriltaan ja muotoilultaan.

päässä avautuu upea Salamajärven kansallispuisto retkeilyreitteineen. Niemenharjun Matkailukeskus avoinna päivittäin aamuvarhaisesta iltamyöhään. Seuraa ilmoitteluamme facebookista ja nettisivuiltamme

WWW.NIEMENHARJU.FI

Maailman kaunein liikenneasema 2017!

*Lähde: Design Curial -lehti

- Kattavat kahvila- ja ravintolapalvelut, Kotipizza sekä Scanburger
- A-oikeudet
- Nesteen liikenneasematarvikkeet, polttoaineet, Neste Tehokaasut

niemenharju.fi

Monipuoliset majoituspalvelut: hotellihuoneet, mökit, caravan!

Neste Niemenharju
 Harjukatu 2, Pihtipudas
 Puh. 020 786 6370
info@niemenharju.fi

Poikilo-museot suomalaisuuden jäljillä

Kouvolan taidemuseo Poikilossa suomalaisuutta avataan Sirpaleita suomalaisuudesta – Suomi 100 vuotta –näyttelyllä 14.9.2017 alkaen.

Taatusti valtavirrasta poikkeava ja myyttejä murtava näyttely johdattaa suomalaisuuden jäljille ilman armoa ja ennakkoluuloja, kipupisteiden ja ilonaiheiden läpi parinsadan vuoden takaa nykypäivään asti.

Näyttelyssä tutkitaan Suomi-kuvan kehitystä ja taustaa taideteosten ja ilmiöiden avulla. Tutut kuva-aiheet ja aikakausien ilmiöt näyttäytyvät kuvin ja taideteoksien. Suomalaisuus on monimuotoinen, kulttuurien ja historian muovaama, alati muuttuva mielikuva itsestä ja omasta kansasta. Näyttely avaa käsityksiä suomalaisen yhteiskunnan ja ajatusmaailman perinteistä ja ominaisuuksista niin kansallisella kuin paikallisella tasolla. Taidetta ja historiaa rinnakkain.

Esillä on useita harvoin nähtyjä teoksia, kuten Kuuluissa Ilja Glazunovin presidentti Kekkonen muotokuva, Joseph Alasen Hämeen valloitus ja Henry Ericssonin Hennalan vankileiri -aiheiset dokumenttipiirroksia.

Näyttelyn on kuratoinut suomalaisuuden myyttejä tutkinut yliopistonlehtori Derek Fewster Helsingin yliopistosta. Näyttelyssä on esillä myös Pekka Jylhän tätä näyttelyä varten toteuttama tilateos.

Kino-Poikilossa pyörii näyttelyn ajan Peter von Baghin ainutlaatuinen Sinitaivas-videodokumentti suomalaisen viihdemusiikin maailmasta.

WWW.POIKILO.FI

Lahden kaupunginteatterin syksyä

Love Me Tender / Aki Loponen

Lahden kaupunginteatteri tarjoaa syyskaudella viisi omaa ensi-iltaa

Heti elokuussa innokkaat ja uteliaat Suomi-oppaat Tatu ja Patu käynnistivät Lahden kaupunginteatterin syyskauden. Taton ja Patun Suomi. sai ensi-iltansa 30.8. Näytökset jatkuvat koko syyskauden. Tarjolla oli vauhdikas ja värikäs matka halki Suomen ja sen historian.

Syksyn musikaali *Love Me Tender* sytyttää kaikki romantiikannälkäiset 2.9. alkaen. Eletään 50-lukua ja amerikkalainen pikkukaupunki herää eloon, kun komea kulkuri kaartaa moottoripyörällään kaupunkiin. Musikaalissa kuullaan yli 20 Elviksen tunnetuksi tekemää kappaletta.

Viralliseen Suomi 100 -juhlavuoden ohjelmistoon kuuluva Väinö Linnan romaanisarja *Täällä Pohjantähden alla* nähdään Lahden kaupunginteatterissa kaksiosaisena näyttämöteutuksena.

Täällä Pohjantähden alla / Robert Seger

Ensimmäisen osan ensi-ilta on 5.10. ja toisen osan on 15.11. Osat ovat itsenäisiä teoksia, jotka voi katsoa putkeen tai erikseen. Teatterimme uusi dramaturgi ja kotikirjailija Taija Helminen on kir-

joittanut näytelmän Merkkipäivä. Yhteistyössä Teatteri 2.0 kanssa tehtävä kantaesitys saa ensi-iltansa 1.11. Lisätiedot

WWW.LAHDENKAUPUNGINTEATTERI.FI

Joe DiPietro

LOVE ME TENDER

Romanttinen musikaali täynnä Elviksen hittejä

ESITYKSET OVAT ALKANEET!

Väinö Linna

TÄÄLLÄ POHJANTÄHDEN ALLA

Kansallinen suurteos kaksiosaisena toteutuksena

OSA 1 vuodet 1884-1918 / **ENSI-ILTA 5.10.2017**

OSA 2 vuodet 1918-1951 / **ENSI-ILTA 15.11.2017**

Taija Helminen

MERKKIPÄIVÄ

Lempeä tarina perheestä ja hitaasti hajoavasta hyvinvointi-Suomesta
KANTAESITYS 1.11.2017

Ryhmämyynti (03) 752 6000 / Lippumyynti 0600 30 5757 (1,53 €/min+pvm) / Väliaikarajoitukset (03) 782 6474 / www.lahdenkaupunginteatteri.fi • www.lippu.fi

Hiihdon henkeä Lahden museossa

Uusi upea perusnäyttely *Hiihdon henkeä* katselee suomalaista hiihtomenneisyyttä monin silmin: asiaa tarkastellaan niin arkihihtäjän, hiihtoharrastajan, penkkiurheilijan kuin ammattiurheilijankin näkökulmasta. Näyttelyssä huomioidaan uljaat hanget löytäneet kuntoilijat sekä kouluhiihdosta ikuisiksi ajoiksi traumatisoituneet henkilöt.

Näyttely kuljettaa katsojaa menneiden vuosituhansien takaisista hiihtotavoista aivan näihin vuosiin saakka. Nykyisistä talviurheilulajeista suosikeiksi nousseet lumilautailu- ja laskettelu-kulttuuri on otettu esille. Lisäksi ampumahiihto sekä sen mielenkiintoinen historia pääsee esiin.

Niin arjessa kuin sodassakin ja kisaladuilla tarvittuja hiihtotaitoja esitellään näyttelyssä. Lahdessa joka vuosi järjestettävät Salpausselän kisat sekä Lahdessa jo seitsemännen kerran jär-

jestetyt Pohjoismaisten hiihtolajien maailmanmestaruuskilpailut saavat arvoisensa esittelyn.

Samaan aikaan Hiihtomuseossa on esillä myös erikoisnäyttely *Lahti kansainvälinen hiihtokaupunki* ja mediaseinä *Salpausselkä elää*. Ne ovat osa Suomen itsenäisyyden satavuotisjuh-

lavuoden ohjelmaa vuonna 2017. Perusnäyttelyn uudistuksen yhteydessä avautuu myös uudistettu ampumahiihtopiste.

Radio- ja tv-museo Mastola

Mastolan uusissa näyttelyissä on menneiden aikojen radio- ja tv-historiaa ny-

LAHDEN MUSEOT

JÄNNITTÄVIÄ MEDIA-MAISEMIA!

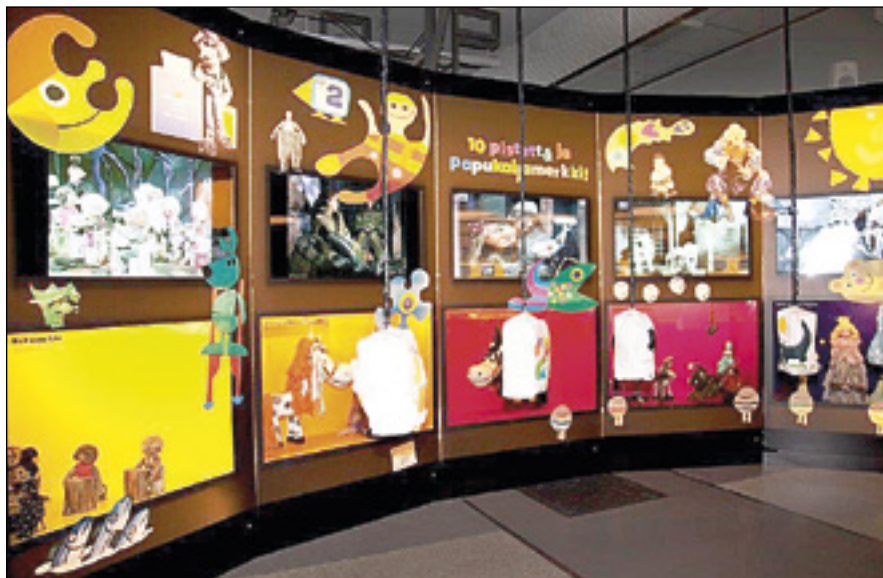
HYPPÄÄ SUURMAEN MESTARIKSI!

HIIHTOMUSEO | HISTORIAALLINEN | MUSEO | RADIO- JA TV-MUSEO | TAIDEMUSEO
Avoinna Ti-Pe 9-17 / La-Su 11-16 lahdenmuseot.fi @lahdenmuseot

Kuvat: Tiina Rekolä

kyajan tavalla tarjoiltuna. Uunituoreet näyttelyt kertovat suomalaisen radio- ja tv-alan historiasta niin katsojan kuin ohjelmatekijöiden näkökulmasta. Samalla se on läpikatsaus suomalaiseen ohjelmatuotantoon. Mediatunnelissa pääsee katsomaan ja kuuntelemaan yleisön suosikkiohjelmia menneiltä vuosikymmeniltä. Elävässä huoneessa voi tarkastella millaisia medialaitteita kodeissa on ollut eri vuosikymmenillä. Mastolan omassa chromakey-studiossa voit tehdä oman uutislähettyksen. Näyttelyssä selviää myös mikä on Lahden suurasema ja miksi se aikoinaan päätettiin rakentaa juuri Lahteen. Mastolan viehättävässä auditoriossa on 82 istumapaikkaa. Lattiataason ja muunneltavan katsomorakenteen ansiosta tila on monikäyttöinen ja sopii seminaarien ja erilaisten tilaisuuksien järjestämiseen.

Radio- ja tv-museon auditorio on rakennettu entisen yleisradioaseman halliin, jossa sähköverkosta saatu jännite

kytkettiin käyttövoimaksi suuritehoiselle lähettimelle.

Auditorion esitysjärjestelmään kuuluvat mm. videotykki, dokumenttikamera, langaton tiedonsirot läppärltä

videotykille (Barco), DVD –sotin, Wi-Fi, kiinteä verkkoyhteys. Molempiin museoihin on saatavilla myös hauskat draamaopastukset.

KATSO LISÄÄ WWW.LAHDENMUSEOT.FI

Suurmusikaali uskosta, toivosta ja rakkaudesta

Joseph Steinin, Jerry Bockin ja Sheldon Harnickin Viulunsoittaja katolla (The Fiddler on the Roof) on yksi maailman tunnetuimmista ja esitetyimmistä musikaaleista. Tampereen Työväen Teatterin Suurella näyttämöllä sen ensi-ilta on perjantaina 1.9.2017. Ohjaa ja Miika Murasen ja työryhmän kädenjälki on vahva. Luvassa on suuria tunteita, räiskyviä tansseja ja intohimoista musiikkia.

”Teos puhuttelee musiikkinsa ja rakkaustarinoiden lisäksi yhteisöllisyydellään. Anatevkan kyläläiset muodostavat suuren perheen, johon kuuluu vahvoja, erikoisia sekä rakastettavia persoonia. Tarina yhteisön tuhoutumisesta ja kodin menettämisestä on valitettavasti aina liian ajankohtainen ja yksi syy, miksi tämä klassikko löytää kosketuspintaa ajassa kuin ajassa”, pohtii ohjaaja Miika Muranen.

”Minua kiinnostaa erilaisissa yhteisöissä se hetki, kun niiden olemassaoloa haastetaan sisältäpäin. Se, miten uusi sukupolvi kyseenalaistaa vanhat perinteet. Teatterintekijänä minua viehättää, kun tunne ajaa yhteisön periaatteiden ja maailmankuvan edelle. Siitä alkaa syntyä teatterin polttoainetta, draamaa.”

Rooleissa mm. Tevjen roolissa on Ola Tuominen, hänen vaimonaan Goldena Petra Karjalainen ja tyttärinä Petra Ahola, Maria Lund, Miila Virtanen sekä pieninä tyttärinä Idalilja Raipia / Helmi Hollström ja Ansa Ahola / Karolina Tapala.

Romantiikkaa ja suuria tunteita syksyn oopperoissa

Jyrki Anttila

Operart yhtiö tuottaa ihmisten nautittavaksi kaksi suurta operettia.

Yleisön rakastama Mustalaisruhtinatar palaa uudelleen ohjattuna ohjelmistoomme. Operetin ensi-ilta on Lohjan uudistetussa Laurentiussalissa 30.9.-1.10.2017 Operetti jatkaa syksyllä Espoon Tapiolasalissa su 5.11 ja Turun konserttitalo la 11.11. Syksyn viimeinen Mustalaisruhtinatar vierailee Oulussa Madetojansalissa 17.11-19.11.2017 Sylvan roolia esittävät Tiina Vahevaara, Tiina-Maija Koskela ja Johanna Rusanen. Edwinin roolissa Jyrki Anttila, Jaakko Kortekangas ja Heikki Halinen. Keväällä Mustalaisruhtinatar vierailee mm. Joensuussa, Lappeenrannassa, Kuusankoskella. Kesällä 2018 Mustalaisruhtinatar tuotetaan Jämskille Jämin Sävelten Siivin tapahtumaan la 21.7 Jämi-Areena.

Paganinin laulajat

Toinen opereteista on F. Leharin ehdottomasti paras operetti Paganini. Tätä operettia on Suomessa esitetty viimeksi 1920-luvulla. Operetti on vauhdikas, romanttinen ja täynnä suuria tunteita. Tarinassa maaginen viulutaiteuri, huikentelevainen naistenmies seikkailee 1800-luvun Italiassa ja kohtaa elämänsä rakkauden Napoleonin siskon Anna Elisän. Operetin ohjaaja on Anselmi Hirvonen. Orkesterina Järvenpääsalin loistavassa akustiikassa toimii Ylioppilaskunnan orkesteri Mikk Murdveen johdolla. Päärooleissa Tiina-Maija Koskela, Hedvig Paulig, Jyrki Anttila.

Jyrki Anttilan mukaan tämä operetti on maailman ope-
rettikirjallisuuden parhaita operetteja. Melodiat ovat hui-
kean hienoja ja tarina aavistuksen verran selkeämpi kuin
yleensä opereteissa. Keväällä tämä operetti vierailee myös
Turun konserttitalolla. Molemmat operetit esitetään myös
suomeksi.

Paganini

FRANZ LEHÁRIN OPERETTI TÄYNNÄ VAUHTIA, ROMANTIikkaa SEKÄ TUNTEENPALOA!

VAIHTUVAT SOLISTIT, MUKANA ESIM. JYRKI ANTILA, TIINA-MAIJA KOSKELA & HEDVIG PAULIG

TARKAT SOLISTITIEDOT: OPERART.FI

JÄRVENPÄÄ-TALO

La 21.10.2017 15.00 ensi-ilta
Su 22.10.2017 14.00
La 28.10.2017 15.00 ja 19.00
Su 29.10.2017 14.00

LIPUT: 43 € / RYHMÄT 37 €

lippu.fi + 0600 900 900
1,98 €/min + pvm
10 € + 20 € + 30 € + 40 €

OPERART RYHMÄMYNTI:
JOUSTAVAT MYYNTI- JA TOIMITUSEHDOT RYHMILLE,
MIN. 10 HLÖÄ: RYHMÄMYNTI@OPERART.FI,
PUH. 050 559 6773. WWW.OPERART.FI

EMMERICH KÁLMÁNIN HUIPPUOPERETTI MUSTALAISSRUHTINATAR

VAIHTUVAT SOLISTIT, ESIM. JOHANNA RUSANEN-KARTANO TIINA VAHEVAARA SEKÄ JYRKI ANTILA

LISÄTIEDOT: OPERART.FI

Lauluni aiheet

ARJA KORISEVA & JYRKI ANTILA

LISÄTIEDOT: OPERART.FI

Uutuuksia ja klassikoita Keski-Uudenmaan Teatterissa

Keski-Uudenmaan Teatteri kääntyy syksyyn uutuuk-
silla, klassikoilla ja riemastuttavalla vierailulla
Kuka kirjoitti maallemme ensimmäisen val-
tiosäännön? Kuka perusteli kansainväliseen oikeuteen no-
jaten Suomen valtiollisen aseman tsaarin alaisuudessa?
Mechelin on hatunnosto yleisölle tuntemattoman miehen
vaiheita suomalaisessa historiassa. Näytelmä hakee ja löytää
yhtäläisyyksiä sadan vuoden takaisen ja nykyisen poliittisen,
erityisesti ulkopoliittisen tilanteen välillä. Ohjaus ja käsikir-
joitus **Heikki Lund**, rooleissa **Seppo Halttunen**, **Anna-Lee-
na Sipilä** ja **Jari Hämäläinen** Esitykset Keuda-talon Aimo-
salissa 8.9. – 10.12.2017

Suomenhevosen tarina antaa uuden kulman juhluvo-
temme suomalaisteemaan. Suomenhevosen tarina on mu-
siikkinäytelmä historiamme hiljaisesta puurtajasta itsenäisen
Suomen Ratsastuskeskus Ainossa. Ohjaus **Kari Paukkunen**,
käsikirjoitus **Heikki Lund**, rooleissa **Anu Sinisalo**, **Antti**

Reini, **Pertti Koivula**, **Seppo Halttunen**, **Anna-Leena Sipi-
lä**, **Jari Hämäläinen**, **Elina Varjomäki** ja **Suomenhevonen**.
Esitykset Ratsastuskeskus Ainossa 17.11. – 26.11.2017

Waltarin **Gabriel, tule takaisin** kertoo, mihin kaikkeen
olemme valmiita rakkauden vuoksi – tai rahan. Tukahdutetut
tunteet ja kauniit unelmat törmäävät tavalla, joka voi viedä
mennessään kaiken - perintörahatkin tililtä. Ohjaus **Seppo
Halttunen**, rooleissa **Inka Kallén**, **Anna-Leena Sipilä**, **Eli-
na Varjomäki** ja **Jari Hämäläinen**. Esitykset Krapin Pajalla
6.10. – 12.11.2017

Minna Koskelan uusi komedia **Exän uus ja vanha** saa ko-
timaisen kantaesityksensä KUT:ssa helmikuussa 2018 ja lau-
teille heitetään nykyaikaisen uusperhe-elämän koko kirjo -
painajainen vai mahdollisuus? ”*Ihminen on aina enemmän tai
vähemmän sekaisin.*” Käsikirjoitus ja ohjaus **Minna Koskela**,
puvustus **Sinikka Zannoni**, rooleissa **Anu Sinisalo**, **Leena
Uotila**, **Inka Kallén**, **Anna-Leena Sipilä** ja **Seppo Halttu-
nen**. Esitykset Keuda-talon Kerava-salissa, Keskikatu 3A,
Kerava 8.2. – 18.3.2018.

WWW.KUT.FI

Exän uusi ja vanha. Kuvaaja Sami Lamberg

Suomen hevonen. Kuvaaja Sami Lamberg

Pikkujouluajan herkullisin kattaus!

Illallinen yhdelle...kahdelle...kolmelle (tai tuttavallisesti: Illalliset) koostuu kolmesta pienenäytelmästä, joissa yhdistetään sirkusta, tanssia ja teatteria. Yhden illan aikana katsojille tarjotaan esitysten lomassa kolmen ruokalajin yllätysmenu. Tarjottavat annokset liittyvät esitysten teemoihin. Pöytäseurueilla on myös aikaa vapaaseen seurusteluun ja illanviettoon.

TANSSITEATTERI
DANCE THEATRE
Scandic
RIIHIMÄKI

**RIIHIMÄEN
TEATTERI**
VUODEN
TEATTERI 2017

Illallinen yhdelle...kahdelle...kolmelle

**3 Ruokalajia
3 Esitystä**

55,-

Liput: 044 357 0300
(ti-ke 12-15, to-pe 15-18)
info@riihimaenteatteri.fi

lippu.fi

www.riihimaenteatteri.fi

Illallinen yhdelle

Miten hovimestari James selviytyy Neiti Sophien syntymäpäivätarjoilusta, kun kaikki kutsuvieraat ovat jo edesmenneitä?

Antti Lahti nostaa Jamesin roolissa onnittelumaljat haimujen puolesta, ja taipuu monelle mutkalle tässä pienessä klassikkokomediasa, joka perustuu englantilaisen kirjailijan Lauri Wylie'n käsikirjoitukseen. Samaan tekstiin pohjautuu myös saksalainen lyhytelokuva Der 90. Geburtstag oder Dinner for One, joka on tullut monille tutuksi television uudenvuodenaaton klassikkona.

Kattaus kahdelle

Kattaus kahdelle -esityksen ohjaaja-käsikirjoittaja Johanna Keinänen mukaan kyseessä on teatraalinen swing-raportti eräistä elinikäisiin porttikieltoihin johtaneista tapahtumista ansioituneessa ravitsemusliikkeessä.

Omat versionsa aterian vaiheista pääsevät kertomaan kaksi herkkuuuta, joiden screwball-henkisessä kohtaamisessa ei säästellä sanoja eikä peliliikkeitä. Nämä kaksi kilpailuasetelmiinsa poteroitunutta kulinaristia todistavat meille jälleen kerran, että makuasioista todellakin kannattaa kiistellä, Johanna kertoo.

Kokkaus kolmelle

Kokkaus kolmelle on Lahja-rouvan viimeinen ateria aikuisille lapsilleen. Suupalojen lomassa Lahja puhuu suunsa puhtaaksi ja paljastaa gastronomiset salaisuutensa. Lapsiaan kun Lahja ei ole ruokkinut niinkään rakkaudella vaan kasvattanut sangen merkillisillä resepteillä.

Ruokateatteri on elämyksellinen esitys, jossa yhdistyvät ruoka, teatteri, tanssi ja huumori – kaikki hyvän elämän edellytykset. Ruokateatteria on esitetty menestyksekkäästi Kuopiossa vuodesta 2008 lähtien. Tanssiteatteri Minimin ja Riihimäen Teatterin välisen yhteistyön ansiosta syksyllä 2017 Riihimäellä nähdään 15 ruokateatteriesitystä.

Q-teatterin Tavallisuuden aave – kuvia kotimaasta

Tavallisuuden aave palaa ohjelmistoon. Esitys on saanut innoituksensa Luis Buñuelin elokuvasta Vapauden aave. Siinä missä Buñuelin elokuva tarkastelee vapautta, pureutuu Tavallisuuden aave nimensä mukaisesti tavallisuuteen. Hauskojen ja murheellisten kohtaustensa avulla esitys johdattaa katsojan pohtimaan normeja ja erilaisuutta vaivihkaisesti ja osoittelematta, kuvia ja musiikkia apunaan käyttäen.

Tavallisuuden aave on kollaasinomainen kokonaisuus ja soiva kuvasarja. Se on tarkkanäköinen kuvaus totuttujen tapojen ja perinteiden merkisyydestä, mutta myös ylistys elämän kauneudelle ja katoavaisuudelle.

”Turunen on mestari kaivamaan asioista esiin niiden merkitsevän ytimen. Naurattaisi niin maan perusteellisesti. Mutta

kun itkettää.” HS 21.2.2016”Tavallisuuden aave on surullinen, jopa lamaannuttava. Se on myös hervottoman, hävyttömän hauska.” Yle.fi

Teksti ja ohjaus: Saara Turunen Rooleissa: Elina Knihtilä, Ylermi Rajamaa, Pyry Nikkilä, Antti Heikkinen ja Anna-Sofia Tuominen. Lisäesitykset Q-teatterissa 14.9.-18.11.

WWW.Q-TEATTERI.FI

Kuvassa Antti Heikkinen, Laura Birn, Elina Knihtilä, Pyry Nikkilä, ja Ylermi Rajamaa. Kuva Pate Penonius

Matkailulla on yhä suurempi merkitys Suomen kansantaloudelle

Majoitustilastojen ohella matkailun kehittymistä ja merkitystä toimialana seurataan sen aikaansaamien taloudellisten vaikutusten perusteella. Tässä seurannassa tärkeimmät työkalut ovat Matkustustase ja Matkailutilipito.

Matkailuun kulutettiin Suomessa vuonna 2015 arviolta 13,8 miljardia euroa. Summa sisältää suomalaisten ja ulkomaisten matkailijoiden kulutusmenot Suomessa. Ulkomaalaisten matkailijoiden osuus matkailun kokonaiskulutuksesta oli noin 27 prosenttia eli 3,66 miljardia euroa.

Matkailun aikaansaama arvonlisäys eli jalostusarvo vuonna 2015 oli arviolta 4,45 miljardia euroa, joka on 2,5 prosenttia Suomen bruttokansantuotteesta. Verrattuna muiden toimialojen arvonlisäykseen, matkailun arvonlisä oli yli puolitoista kertaa suurempi kuin elintarviketeollisuuden, suurempi kuin maatalouden ja moninkertainen verrattuna peliteollisuuteen.

Matkailutoimialoilla työskenteli vuonna 2015 yhteensä 137 800 henkilöä. Matkailualalla toimii 28 900 yritystä. Uusia yrityksiä syntyy eniten ohjelmapalveluihin. Yli 3 000 uutta yritystä vuosina 2007–2014.

Maailman ympäri 80 päivässä

Teatteri Imatra tarjoaa keväällä 2018 katsojilleen jälleen Pohjoismaisen kantaesityksen, suuren seikkailun teoksesta Maailman ympäri 80 päivässä.

Laura Easonin ympäri maailmaa esitetty ja ylistetty dramatisointi tekee kunniaa ranskalaisen **Jules Vernen** klassikoteokselle, josta ei vauhtia, huumoria eikä vaarallisia tilanteita puutu.

Vuonna 1872 Äärettömän varakas englantilais herrasmies Phileas Fogg lyö vetoa huikeasta rahasummasta, että hän voi matkustaa maailman ympäri 80 päivässä. Yhdessä kovaonnisen palvelijansa Passepartout'n kanssa Fogg tempautuu suureen seikkailuun Lontoon kujilta eksoottisille mantereille, villiin länteen, ukkosmyrskyyn, lumisateeseen ja jopa biisonien keskelle. He kilpailevat kelloa vastaan huimaavien matkustusvälineiden avustuksella, olipa kyseessä sitten juna, höyrylaiva tai jopa norsu.

Maailman ympäri 80 päivässä on nojatuolimatka klassikoteoksen seikkailuun, jossa jokainen pääsee osaksi värikkäistä, silmiä hivelevää ja mieltä kutkuttavaa elämystä. Tämä mielikuvituksellinen versio pitää sisällään lähes 50 hahmoa, joita esittää yhdeksän hengen ensemble. Päärooleissa nähdään teatterinjohtaja **Timo Rissanen** (Phileas Fogg), **Kari Kinnari** (Passepartout) sekä **Hanna Kaske-la** (rouva Aouda). Teatterin omien näyttelijöiden lisäksi ensemblissa vierailevat **Heikki Pöyhä** ja **Sami Sivonen**.

Näyttelijä **Kari Kinnari** juhlistaa näytelmässä 35-vuotistaitelijajuhlaansa.

Easonin dramatisoinnin on suomentanut **Timo Rissanen**. Näytelmän ohjaa Tampereelta vieraileva **Antti Majanlahti**, jonka pitkä ura pitää sisällään lukuisia teatteri- ja tv-toita. Lavastuksesta ja puvustuksesta vastaa vierailijana **Maarit Kalmakurki**, kampaukset ja maskeerauksen suunnittelee **Sonja Pöyhä**.

Näytelmän pohjoismainen kantaesitys nähdään Imatran uudessa teatteritalossa 3. helmikuuta 2018. Esitykset jatkuvat 21. huhtikuuta 2018 asti. Esitystä suositellaan kaikille 8-100-vuotiaille seikkailijoille.

LISÄTIEDOT WWW.TEATTERI-IMATRA.FI

Jules Verne
Suuri seikkailu
**Maailman ympäri
80 päivässä**
Sovitus **Laura Eason**

Pohjoismainen kantaesitys Imatran uudessa teatteritalossa 3.2.2018.
Ohjaus **Antti Majanlahti** Skenografia **Maarit Kalmakurki**

Teatteri Imatra

Imatra
Kylpylä • Spa

PERINTEINEN JA TUNNELMALLINEN
**Suomalainen
Joulu**

Herkkuja notkuvat joulupöydät ja runsas ohjelma odottavat Sinua Imatran Kylpylässä.
Tervetuloa nauttimaan kiireettömästä joulun ajasta!

Joululoma alk.
277€
/hlö/3vrk

Lapset
104€
/6 - 14 v.
Lisävuoteella.

Hintaan sisältyy majoitus 2 hh, kylpylän ja kuntosalin vapaa käyttö, runsas joulunajan ohjelma ja ruokailut: buffet-aamiaiset, tulopäivän päivällisbuffet, jouluaaton joulu-päivällinen ja yöpala sekä joulupäivänä karjalainen pitopöytä.

Tutustu ja varaa !
p. 020 7100 502 / myynti@imatrankylpyla.fi
www.imatrankylpyla.fi

Lanka- ja matkapuhelimesta 8,35 snt/puhelu + 16,69 snt/min (alv. 24%)

Karjalasta Kajahtaa

Teille kirjoitteli: Vuoksen Lautturi Taisto Kainulainen

Etelä-karjalassa tapahtumatumat vierivät toinen toistaan laadukkaimpina joista riitti halukkaille erilaista tarjontaa koko kesäksi, jos tätä kesää siksi voisi kutsua. Tapahtumatarjontaa oli jo toukokuussa, jolloin Lappeenrannassa ja Imatralla järjestettiin kalamarkkinat ja monia muita pienempiä juttuja. Kesän alkuun Imatralla vietettiin kuninkaan pitoja, joka kokosi alueen lapsiperheet päivällä ja illalla aikuiset tutustumaan keskiaikaisiin saloihin ja syömään vartaassa paistettua sikaa. Suomen suurimmat moottorivenekisat ajettiin Imatran Vuoksella, se kokosi noin 70 venekuntaa eripuolista Eurooppaa kisailemaan veden päällä. Voimamiehet ottivat mittaa toisistaan, edustettuina olivat Suomen lisäksi Eestin ja Latvian miehet, rauta oli köykäistä näitten miesten käsissä. Nämä kolme ta-

pahtumaa olivat Vuoksen Kalastuspuiston alueella. Kesäteatterit alueen kaikissa kunnissa vetivät ihan kohtuullisetsi, joskin sade sotki joskus näytöksiä.

Oli polkupyöräkisoja, rullasuksi ampumahiihtoa jne. Heinäkuussa jokaisessa kunnassa oli pienempiä juhlia aivan kiitettävästi. Perinne päiviä tuntui oleva useampia, joten vanha-aika kiinnostaa vieläkin ihmisiä. Simpeleen antiikkimessut vetivät hyvin väkeä. Moottoripyöräkilpailu Imatran ajot 2017-tapahtuma oli alueen huippu, joka keräsi lähes 50000 katsojaa ympäri maailman heinäkuuisena viikonloppuna.

Satsaus Imatran katurataan oli kannattava. Erikoisuutena oli vielä URAL-ROIKKA itäpyörien kokoontuminen Imatralla paikalle tuli 180 motoristia. Pesäpallo oli kovassa kurssissa, koko alueella ja IPV taisteli hienosti.

Erikoisuutena Vuoksella ajettiin, ensimmäistä kertaa elokuussa Vesijetti kisat jossa osanottajia oli lähes sata, siinä oli vauhdin hurmaa- jos missä. Syksy tuo vielä kalamarkkinoita, onkikisoja ja erikoisuutena lokakuussa ”Vuoksen Valtias” Tuulastuskisan. Tuulastulet ovat Imatran vastine venetsialaisille. Samana iltana on vielä ”Oktoberfest” Vuoksen Kalastuspuistossa, hauskanpitoa tuulastuskisan yhteydessä. Veneily Saimaalla oli maltillisempaa johtuen suoraan säästä. Mökkeily alueella oli vilkasta, alueen kylpylät vetivät hyvin asiakkaita. Paljon oli tapahtumaa Etelä-Karjalassa niin kuin lähialueilla-kin. Tässä lopuksi vielä erikoinen kuva Kummakivestä joka on seisonut paikallaan aina jääkaudesta asti, vaikka tuntuu et se putoaa justinsa jos sitä vähä tönäisee.

Näkymä suojeltuun Varissaaren Lahnavuoren laelta.

Vuohijärven luonto- ja kulttuuritalolle **nimikkoluonnonsuojelualue**

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen päätöksellä 11.9.2017 (luonnonsuojelulain § 24.1. mukaisesti) Kouvolan Iso Lahnajärvellä sijaitseva Varissaari suojellaan Suomi 100 -juhlavuoden kunniaksi.

Luonnontilainen saari sijaitsee Lahnavuoren luonnonmaisemassa. Saarinäkymä avautuu Lahnavuoren huipulta ja liittyy oleellisesti arvokkaaseen, luonnon muokkaamaan maisemaan.

Suojeltavan saaren luonto on koskematon. Maasto on osittain kallioista, runsaspuustoista ja mäntyvaltaista. Kasvava puusto on monimuotoista ja osittain kelottunutta. Laaja ja paksu sammalpeite on kasvanut osittain jyrkänteiselle kallioalueelle.

Suojelun tarkoituksena on ainutlaatuisen maisemakuvan ja arvokkaan luontokohteen säilyminen tuleville sukupolville nykymuodossaan. Luonnonsuojelualueen virallinen nimi on Vuohijärven luonto- ja kulttuuritalon luonnonsuojelualue I.

Vuohijärven luonto- ja kulttuuritalon toiminnan tavoitteena on luontoaiheisten näyttelyiden järjestäminen entisessä Vuohijärven kirkossa. Tavoitteena on myös edistää luonnonsuojelua ja hankkia tulevaisuudessa lisää uusia, merkittäviä luontokohteita.

Idea nimikkoluonnonsuojelualueeseen syntyi Luontolahjani satavuotiaalle –kampanjasta, joka kutsuu maanomistajia perustamaan yksityisiä luonnonsuojelualueita Suomen juhlatuoden kunniaksi.

Sammalpeitteinen Varissaaren kallio

Suojelupäätös ajoittuu Vuohijärven luonto- ja kulttuuritalon ja Taidekeskus Salmelan perustajan, konsuli Tuomas Hoikkalan juhlapäivän tienoille, hänen täyttäessä 60 vuotta. Suojelupäätös on lahja itsenäiselle Suomelle. ”Emme voi kesyttää luontoa mutta luonto voi kesyttää meidät”. Tuomas Hoikkala

Iloinen syksy Kotkan Kaupunginteatterissa

Kauas pilvet karkaavat johdattelee Aki Kaurismäen elokuvaan perustuvaan, Jarno Kuosan dramatisoimaan musiikinäytelmään. Esityksessä kuullaan myös Topi Sorsakosken ja Agentsien sekä Marko Haaviston ja Poutahaukkojen tuttuja kappaleita. Hovimestari Ilona (Eeva Hautala) ja bussinkuljettaja Lauri (Osku Haavisto) kulkevat tarinassa vaikeuksien kautta voittoon. Ensi-ilta on 9.9. **Vadelmavenepakolainen** on Miika Nousiaisen musiikinäytelmäksi sovitettu komedia suomalaisesta Mikko Virtasesta (Mikkomarkus Ahtiainen), jonka suurin unelma on muuttua ruotsalaiseksi. Iloista musiikkia sisältävää näytelmää esitetään satamaravintola Kairossa 26.10. lähtien. **Tohvelisankarin rouva** on Maria Jotunin komedia, jossa kukkea Juulia on mennyt naimisiin vanhan Aadolfin kanssa perintörahojen toivossa. Suunnitteilla on makea elämä uuden rakastetun kainalossa. Mutta aina ei käy niin kuin haaveillaan. Ensi-ilta on 11.11. Orvokki Aution **Pesärikko** tehdään kahdeksan teatterin yhteistyönä. Esitykset Kotkassa alkavat 12.10. Jarkko Sarjanen on Kotkan näyttelijäkunnasta mukana tässä esityksessä.

Ohjelmistossa jatkavat koko perheen näytelmä **Ronja Ryövärintytär**, nuoruusmuistoja herättävä **Häräntappoose** ja koskettava **Puhdistus**.

Näytelmä Puhdistus. Kuvaaja Tommi Mattila

Näytelmästä Häräntappoose. Kuvaaja Tommi Mattila.

KOTKAN KAUPUNGIN TEATTERI

AKI KAURISMÄKI - JARNO KUOSA

**KAUAS
PILVET
KARKAAVAT**

ENSI-ILTA SUURELLA NÄYTÄMÖLLÄ 9.9.2017

OHJAUKSI PIA LUKKA MUSIIKIN SOVITUS & KAPELLIMESTARI ARI ISMÄLÄ
VISUAALISUUNNITTELU ESSII SANTALA ÄÄNISOVUNNITTELU KAJ GÖNTHER PUKUSUUNNITTELU ANNE HANNILA

Varaukset ja tiedustelut puh. 05 234 4199, 040 525 4669
teatteriliput@kotka.fi www.kotkanteatteri.fi

Liput 34 €

Napapiirillä

Finnlandia kiertomatka – Väli-Suomen matkailuvientiä

Arto Jokela, ekonomi, matkailuasiamies, seniori

10 vuoden 1984 lopulla Kokkolassa Keski-Pohjanmaan matkailutoimiston ideoima syntyi Finlandia-matkailureitti Kokkola-Tampere-Helsinki, joka tehtiin kesän 1985 Kokkola – Uumaja - Kokkola autolautareitit skandinaavisia automatkailijoita varten.

Kesällä 1992 matkailuasiamies Arto Jokela sai vetää Suomi-kiertomatkan Kokkolan saksalaisesta ystävyyskaupungista, Ratingenista, Düsseldorfin kupeesta, tulleele 52-osanottajan bussiryhmälle. Matka onnistui erinomaisesti. Reitistä muokattiin Finlandia kiertomatka: Helsinki-Tampere-Kokkola-Rovaniemi-Kuusamo-Nurmes-Savonlinna-Helsinki matkailun vientituotteeksi.

Keväällä 2015 eläkkeelle 41 vuoden työuran jälkeen siirtynyt matkailuasiamies Arto Jokela on toteuttanut parinkymmenen vuoden aikana useita Suomi-kiertomatoja pääasiassa saksalaisille, mutta myös itävaltalaisille ja sveitsiläisille ryhmille. Osanottajat ovat olleet laajalti maailmaa nähneitä, vaativia asiakkaita. ”Kun olemme myyneet ja toteuttaneet ison kiertomatkan ulkomaiselle ryhmälle, olemme tehneet vientikauppaa vähintään yhden tuontiauton arvosta. Maamme liikenne-, majoitus-, ja ravitsemispalvelut ja kulttuuri- ja luontokohteet ovat tässä Mersun osia”. Jokela on kehottanut kollegoitaan maamme kaupunkien ja maakuntien matkailuorganisaatioissa kehittämään vastaavia Suomi-matkapaketteja, mutta vastaavaa matkailupakettia ei tietävästi ole tarjolla.

Ryhmien saaminen melko tuntemattomaan maahamme ei ole helppoa. Aluksi on saatava luottamus. Kokkolan ja Ratingenin vuonna 1989 aloitettu ystävyyskaupunkisuhde on

Sallan poropuisto

helpottanut luottamuksen saavuttamista. Uusien ryhmien saaminen perustuu paljolti siihen, että aikaisemmat ryhmät ovat olleet tyytyväisiä matkakokemuksiinsa.

13.-22.6.2017 oli 29-osanottajan saksalainen ryhmä 10-päivän kiertomatalla. Sen päiväetapit olivat 200-400 km ja joka päivä ohjelmassa oli Suomen luonnon ja kulttuurin huippukohteita. Laulettiinpa matkalla myös suomalaisia kansanlauluja suomenkielellä!

Partiolaiset: Hossassa vierailaan sekä ryhmissä että ominpäin. Kuva: Metsähallitus / Jari Ilmonen

Hossan uuden kansallispuiston kävijämäärässä huikea nousu

100 000 käynnin raja ylittyi Hossan kansallispuistossa jo syyskuussa. Verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuonna 2016, jolloin Hossa oli valtion retkeilyalue, määrä on yli kaksinkertainen.

Hossan perustaminen kansallispuistoksi on osa Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlinta sekä Sipilän hallituksen hallitusohjelmaa.

”Kansallispuisto on tunnettu ja arvostettu brändi. Se on tae upeasta luonnosta ja hyvistä palveluista. Siksi kansallispuistostatus vaikuttaa käyntimäärien kasvuun”, sanoo luontopalvelujohtaja **Timo Tanninen** Metsähallituksesta. Tämä on Hossassa havaittu myös käytännössä.

”Kiinnostus Hossaan alkoi kasvaa jo heti, kun ympäristöministeriö teki päätöksen Hossan kansallispuiston perustamisesta vuonna 2015. Tämä kesä, kun kansallispuisto virallisesti perustettiin ja avattiin, on ollut ennätysvilkas”, aluepäällikkö **Matti Tapaninen** Metsähallituksesta toteaa.

Juhlavuosi ja Hossan saama kansallispuistostatus on myös johtanut Suomen 40. kansallispuiston ennennäkemättömään medianäkyvyyteen niin kotimaassa kuin kansainvälisesti. Myös laaja Suomi100-hanke Luonnon päivät on vaikuttanut niin Hossan kuin muiden kansallispuistojen suosioon kasvuun. Moni on käynyt kansal-

lispuistoissa ensimmäistä kertaa tänä vuonna.

Käyntimäärien kasvu on hyödyttänyt myös Kainuu-Kuusamo-alueen paikallistaloutta. Tämän talousvaikutuksen kasvuluvut saadaan alkuvuodesta 2018.

Hyvällä suunnittelulla turvataan kansallispuistojen luontoarvot

Metsähallitus ei ole huolissaan käyntimäärien kasvun aiheuttamasta riskistä niiden luontoarvoille. ”Reittien kestävöinnin, tuotekehittelyn ja matkailun yhteistyön ansiosta kansallispuistojen käyttö on edelleen hyvin kestäväällä tasolla”, toteaa Matti Tapaninen.

Kaiken kaikkiaan kansallispuistojen kokonaiskäyntimäärässä oli 13 % kasvu ajanjaksolla 1.1.-31.8.2017 verrattuna vastaavaan ajanjaksoon viime vuonna. Neljästäkymmenestä puistosta peräti 34:ssä oli kasvua käyntimäärissä.

Hossan käyntimäärä 1.1.-31.8.2017 sekä kasvuprosentti edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna: Hossan kansallispuisto 99 402, kävijää, kasvua 108%. Syyskuussa ylitettiin 100 000 käynnin raja.

Melonnan suosio kasvaa Hossassa. Kuva: Metsähallitus / Hannu Huttu

Fiskars Oyj:n lahja 100 vuotiaalle Suomelle

Fiskars on kunnostanut Dagmarin puiston ennen 30.8.2017 Metsähallitukselle tapahtunutta luovutusta sorastamalla sen polut sekä lisäämällä opasteita ja rakentamalla alueelle kuivakäymälän ja jätepisteen. Historiallisesti arvokas alue tarjoaa virkistyspaikan paikallisille asukkaille ja matkailijoille, ja se on saavutettavissa myös veneellä.

Källvikenin alue ja siellä sijaitseva lähde oli Venäjän keisari Aleksanteri III:n ja hänen vaimonsa, tanskalais-syntyisen Dagmarin ja sittemmin nimen Maria Fjodorovna ottaneen keisarinna, suosiossa 1800-luvun lopulla. Keisari pari nautti meriluonnosta ja virkistäytyi lähteellä purjehduksillaan Suomen suuriruhtinaskunnassa. Paikalle on rakennettu muistomerkki keisarinna kunniaksi.

”Arvostamme tätä lahjaa, joka osoittaa Fiskars Oyj:n arvostusta luonnonsuojelua sekä suomalaisten luonnossa tapahtuvaa virkistäytymistä kohtaan”, toteaa Metsähallituksen rannikon puistoalueen puistonjohtaja Henrik Jansson.

Dagmarin puistoon on voinut kuluneen vuoden aikana tehdä myös virtuaalimatkan paikasta dokumentoidun VR (virtual reality) -videon kautta. Fiskarsin Suomi 100-teemaan liittyvä VR-elämys on kiertänyt ympäri Suomea koko vuoden. Video on nähtävissä myös 360-asteisella videoformaattilla Fiskarsin Suomi 100 -sivustolla:

[HTTP://SUOMI100.FISKARSGROUP.COM/](http://suomi100.fiskarsgroup.com/)

Dagmarin lähde on saanut nimensä prinsessa Dagmarin eli keisarinna Maria Fjodorovnan mukaan (26. 11. 1847 – 13. 10. 1928). Hän vieraili paikalla usein puolisonsa keisari Aleksanteri III:n kanssa.

Korpilammen ja Turun saariston maisemia

METSÄHALLITUS

Peruskorjattu Turun Kaupunginteatteri

Kolmen evakkovuoden jälkeen teatteritalo on jälleen avattu yleisölle Stingin säveltämän ”Viimeinen laiva” –musikaali Eruroopan ensi-illalla. Pikkukaupungin telakalle sijoittuva musikaali istuu erinomaisesti Turkuun, kuten esityksen ohjannut **Mikko Kouki** kertoo:

”Musikaalin tarina hiljenevästä telakasta olisi voinut tapahtua myös Turussa, jossa laivojen rakentamisella on pitkät perinteet. Teatteritalokin sijaitsee entisellä Aurajoen sataman tontilla ja talon arkkitehtisuunnitelman nimi oli aikanaan Teatterilaiva. Tiesin heti nähtyäni Viimeisen laivan Broadwaylla, että haluan tuoda tämän musikaalin Turkuun.”

”Nyt peruskorjatun kaupunginteatterin tekniikaltaan huippumodernit ja yleisöystävälliset tilat nostavat Turun suoraan Suomen teatterikaupunkien kärkeen. Meillä on lupa odottaa suuria kulttuurielämyksiä tulevina vuosina.” uskoo Turun Kaupunginjohtaja **Aleksi Randell**.

Kiinteistö Oy Turun Kaupunginteatterin hallituksen puheenjohtaja **Jaakko Laaksonen** toteaa myös peruskorjauksen ja laajennuksen tuoneen rakennuksen tähän päivään.

”Yleisölle näkyvimmit muutokset ovat laajennusosaan perustettu uusi näyttämö ja lämpiötilojen päivitys. Lisäksi rakennettiin takanäyttämö. Peruskorjauksen lähtökohtana oli säilyttää kaupunkikuvassa vanhat tutut tuntomerkit, kuten maamerkkinä toimiva näyttämötorni, mutta nykyaikaan päivitettyinä.”

Turun Kaupunginteatterin toimitusjohtaja **Arto Valkama** vahvistaa, että teatteritalo tarjoaa nyt erinomaiset puitteet paitsi teatterin tekemiseen, myös esityksistä nauttimiseen:

”Tuotantotilat vastaavat tämän päivän teatterityön vaatimuksia ja esitystiloiissa on huipputason teatteritekniikka. Esitysten lisäksi talossa tapahtuu muutakin: lipunoston yhteydessä voi istahda Lippis-kahvilaan tai lounastaa ravintola Kivessä. Ennen teatteriesitystä voi illallisen ohessa ihailla Turun kauneinta maisemaa teatterin ylälämpiöstä.”

Edessä keskellä Jackie White (Jonas Saari). Kuva: Otto-Ville Väättäinen

Suurmusikaali Viimeinen laiva avasi syksyn ohjelmiston 15.9.

Syksyn ohjelmiston avaava Viimeinen laiva kertoo tarinan pikkukaupungista Wallsendista, jossa elämä on aina pyöri nyt telakan ympärillä, mutta nyt sitä uhkaa alasajo – aletaan rakentaa viimeistä laivaa. Telakka on musikaalin säveltäneelle Stingille hänen lapsuudestaan tuttu ympäristö, jossa kerrotaan nyt sekä samaistuttava rakkaustarina että isän ja pojan kasvutarina.

Musikaalin päähenkilö, nuori Gideon Fletcher, unelmoi toisenlaisesta tulevaisuudesta, kuin telakalla työskentelevä

isänsä ja ikätoverinsa. Hän jättää Wallsendin, telakan ja elämänsä rakkauden nähdäkseen maailmaa. Kun Gideon palaa kotiin 14 vuotta myöhemmin, hän löytää Wallsendista henkitoreissaan olevan telakan sekä toisen miehen kanssa kihloihin menneen nuoruudenrakastetunsa – ja päättää pelastaa molemmat.

Rooleissa: Olli Rahkonen, Taneli Mäkelä, Jussu Pöyhönen, Anna Victoria Eriksson, Mikael Saari, Jonas Saari, Kalle Kurikkala, Saara Kaskilahti, Riitta Salminen, Kirsi Tarvainen, Mikael Haavisto, Panu Kangas, Lasse Pajunen, Tuukka Raitala, Pauliina Saarinen, Petter Andersson, Mikko Jokinen, Laura Wiklund

SUOMEN MATKAILIJAYHDISTYS SMY RY

Turistföreningen i Finland TFF rf

Internetsivut: www.matkailijayhdistys.com

Puheenjohtajan ajatelmia

Olipas mielenkiintoinen kesä jos tätä sellaiseksi voisi kutsua. Saatiinpahan helposti puheenaihetta, jos ei muusta niin ilmasta. Muuksi sitä ei voi muuttaa mutta toivotaan ettei sama sade jatku talveen, muuten meillä on keväällä pari metriä lunta, saapas nähdä. Matkailijat liikkuvat kotimaassa ihan kiitettävästi, pientä viivettä oli havaittavissa kevätkesässä mutta lähteä, piti olipa ilma mikä tahansa.

Matkailijat toivat piristysruiskeen monelle yrittäjälle. Tämä kesä tuntui olevan erilaisten tapahtumien, konserttien, festareiden ja pienempien kyläjuhlien superkesä joka huomioitiin jopa valtakunnan uutisissa, se jos mikä oli hyvä, joskin monelta jäi jokunen tapahtuma väliin kun oli tarjontaa yllin kyllin.

Toisaalta kesäaika ja loma-aika on lyhyt ja koulut alkaa liian aikaisin syksyllä ja monet tapahtumat ajoittuvat heinäkuuhun ja elokuun alkuun.

Tässä olisi hallitukselle ja työmarkkinajärjestöille haasteen paikka, rukata koulujen loma-aikoja paremmin sopimaan Suomen kesään. Samalla se lisäisi kotimaanmatkailua pitemmälle syksyyn joka samalla toisi kaivattua lisäansiota monelle matkailuyritykselle. Tähän haasteeseen soisi tartuttavan monilla tahoilla eikä vain tuijottaa omaan napaan ja saavutettuihin etuihin. Kansan taloudellisesti se olisi järkevää koska matkailu on kuitenkin se joka tällä hetkellä kasvaa ja tuo hyvinvointia Suomelle. Katsotaan saadaanko tämä asia aikaiseksi ja niin sanotusti tapetille ja ottaako tästä ”kopin” kukaan edellämämainituista.

SMY:n jäsenyhdistyksille, toimelistasta syksyä ja aktiivista jäsenhankintaa, yhdessä olemme enemmän.

Hyvää syksyn jatkoa teille arvoisat lukijat ja yhteistyökumppanit, nyt metsään puolukoita keräämään.

Taisto Kainulainen

Suomi
Finland
100

Matkailualan Senior Open golfkilpailu

Suomen Matkailualan Seniorit ja Suomen Matkailijayhdistys järjestivät kolmannen kerran Matkailualan Senior Open golfkilpailun Pickalan Park-Golfkentällä 13.6.2017. Kilpailusta on tarkoitus lähivuosina tehdä matkailualan seniorien vuotuinen golf-mestaruuskilpailu, joka kokoaa matkailualan senioreita ympäri Suomen.

Pickalan vanhimman, Park-kentän, puistomaisuus ja osin vanha puusto maisemoivat kentän ja tuovat esille parhaimmillaan kentän ja sen ympäristön luonnon. Ensimmäiset yhdeksän reikää tarjoavat tilaa ja avaruutta. Takaysillä kentän luonne muuttuu, väylät kapenevat ja kulkevat kumpuilevassa maastossa ja siellä pelaaja saattaa haastaa itsensä ja kilpakumppaninsa.

Kolme luonteeltaan täysin erilaista Park, Seaside ja Forest kenttää tekevät Pickalasta upean kokonaisuuden. Väylät kulkevat peltomaisemissa, merenrannassa ja kumpuilevassa metsässä.

Oli kiva tavata matkailualan tuttuja ja vaihtaa heidän kanssaan kuulumisia, liikkua yhdessä ulkona, pelata vanhojen ja uusien tuttujen kanssa golfia ja tutustua uuteen kenttään. Mukana meitä matkailualan senioreita oli parisenkymmentä henkilöä. Sää kyseisellä alkukesän viikolla oli vaihteleva, mutta meitä sää suosi kohtuullisesti – kohta Pickalasta lähtömme jälkeen alkoi sataa. **Tulokset:** Naiset: 1. Päivi Aitkoski-Catani, 2. Ansa Korpikallio 3. Seija Antikainen.

Miehet: 1. Arno Mattson, 2. Raimo Zweygberg 3. Pertti Metsälampi.

Ensi vuoden kilpailutapahtuman vetäjäksi on sovittu Guy Catani ja peli pelataan kesäkuun puolessa välissä jollain Etelä-Suomen kentällä. Lähdetään porukalla mukaan.

Tavataan toisiamme ja liikutaan yhdessä!

Kalevi Antikainen
kilpailun johtaja

Imatran Matkailuyhdistys ry

Internetsivut: www.imatranmatkailuyhdistys.net

Terveiset puheenjohtajalta

Imatralainen matkailukesä on onnistunut taas kerran mainosti. Pesäpallon Itä-Länsi -ottelu keräsi täydet katsomot ja Imatran Ajotkin ylittivät katsojatarvoitteen. Nämä vain esimerkkeinä, olihan tapahtumia enemmänkin. Vielä on kokematta perinteinen Imatra-päivä tapahtumineen, kuten esimerkiksi uuden Inkerin valinta ja julkistaminen. Matkailuyhdistyksen kesä sujui toimintasuunnitelman mu-

kaisesti: Kiteen matka, Wuoksi-Ville kiertoajelu, oopperamatka sekä Visbyn risteilymatka onnistuivat aivan erinomaisesti, kiitos mukana olleille.

Syksyllä hallitus on suunnitellut erilaisia tapahtumia, on ulkoilua ja kulttuuria. Uutena kohteena on Porvoon joulutori. Sama periaate on voimassa kuten aina ennenkin, eli ensimmäisinä ilmoittautuvat pääsevät varmasti mukaan.

Syyskokous järjestetään Ruokolahdella musiikkiteatterin Carmenesityksen edellä marraskuussa. Siellä päätetään taas uusista hallituksen jäsenistä sekä toiminta- ja taloussuunnitelmasta. Osallistumalla pääset vaikuttamaan yhdistyksen toimintaan!

Syysterveisin
Matti Niemeläinen

Aino Ackté -ooppera Savonlinnasalissa su 29.10.2017

Aino Ackté'n tarina sopii hyvin Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlaan. Hän oli ensimmäinen suomalainen oopperatähti kansainvälisillä näyttämöillä ja toi maalle mainetta ja itsetuntoa juuri kansallisen nousun aikaan. Suomen taide eli kulta-aikaa ja loisti Pariisin maailmannäyttelyssä vuonna 1900. Suomi oli matkalla kohti itsenäisyyttä. Ensimmäiset oopperajuhlat Olavinlinnassa Ackté järjesti vuonna 1912.

Ilkka Kuusiston säveltämä ja Pentti Savolaisen kirjoittama Aino Ackté -ooppera esitetään Savonlinnassa sunnuntaina 29.10.2017 klo 15. Teoksen ohjaa Kira Boesen. Nimirolissa on savonlinnalainen sopraano Päivi Pylvänäinen, äiti Emmynä mezzosopraano Anu Ontronen, Edelfeltinä baritoni Joonas Asikainen ja Heikkinä tenori Jere Martikainen. Teoksen johtaa Kari Kropsu. Ennen esitystä nautimme Aino Ackté -oopperalounaan Wanhalla Kasinolla (buffet) klo 13. Ruokailun lomassa Savonlinnan taidelukion ooppera- ja musiikkilinjain opettaja Chieko Okabe-Silvasti kertoo oopperasta. Lähtö: Imatrankoski klo 10.45, Matkakeskus klo 10.55, Vuoksenniskan tori klo 11.10, Rasila klo 11.25. Matkan hinta on jäsenille 85,00 € ja ei-jäsenille 95 € (sisältää lipun, oopperalounaan ja matkan). Ilmoittautumiset 15.9.2017 mennessä Marja-Terttu Vilkolle p. 050 303 4009 tai marjaterttuvilkko@gmail.com.

Syyskokous ja Carmen –musiikkinäytelmä

Syyskokous pidetään Jaakkiman opistolla perjantaina 17.11.2017 klo 17.30. Kokouksessa käsitellään sääntöjen mukaiset syyskokousasiat. Kokouksen jälkeen siirrymme Ruokolahti-saliin nauttimaan Ruokolahden Musiikkiteatterin Carmen –musiikkinäytelmästä, joka alkaa klo 18.30. Musikaali on kokonaan Ruokolahden musiikkiteatteriyhdistyksen oma luomus. Ville Kuusiston kirjoittama käsikirjoitus pohjautuu Merimeen Carmen -novelliin sekä Georges Bizetin samannimiseen oopperaan. Bizetin lisäksi musiikkia ovat säveltäneet Seppo Äijö ja Katariina Holm, joka vastaa myös laulujen harjoittamisesta. Sanoittajana on toiminut Kuusisto. Musikaalin ohjaa Katja Paakki, koreografiasta vastaa Heidi Kyrrö ja kapellimestarina toimii Äijö. Lipun hinta on 20 €. Väliajalla yhdistys tarjoaa kahvit. Tilaisuuksiin ei ole yhteiskuljetusta. Ilmoittautumiset 10.11.2017 mennessä Johanna Väkeväiselle, p. 040 545 4079 tai johanna.vakevainen10@gmail.com.

Retki Porvoon joulumarkkinoille la 9.12.2017

Bussimatka Porvoon ja Taidetehtaan joulumarkkinoille lauantaina 9.12.2017. Lähtö Rasilasta klo 07.20, Vuoksenniskan tori klo 07.40, Matkakeskus klo 07.55, Imatrankoski klo 08.00. Matkan aikana käydään Porvoon Taidetehtaan sekä vanhan kaupungin joulumarkkinoilla. Joululounas nautitaan Taidetehtaan Vitriini-ravintolassa. Paluumatkalle lähtö klo 15.30. Kotimatalla poiketaan Brunbergin makeistehtaan myymälässä. Hinta jäsenille 69 €, ei-jäsenille 75 €. Ilmoittautumiset Liisa Airakselle 31.10.17 mennessä p. 040 548 0630 tai liisa.airas@gmail.com.

Joulupuuro Hiljan Pihassa la 16.12.2017 klo 12-14

Perinteisenä joulutervehdyksenä yhdistys tarjoaa jäsenistölle joulupuuron Hiljan Pihan tuvassa lauantaina 16.12.2017 klo 12-14. Puuron saa jäsenkorttia näyttämällä.

Giselle –baletti ma 1.1.2018 klo 17

Imatran 70 -vuotisjuhlavuoden avaa Imatra Ballet -tapahtuma klassikkoteoksella Giselle. Giselle on baletin romanttista tyylisuuntaa edustava teos. Baletin esittää jo tutun uuden vuoden perinteen mukaan St. Petersburgs Ballet Theatre, SPBT. Esitys on Kulttuuritalo Virrassa maanantaina 1.1.2018 klo 17. Liput jäsenille 50 € permanto ja 45 € parvi, lapset alle 12-v 35 €. Ei-jäsenille lippujen hinnat 56 €/49 €. Ilmoittautumiset Marja Lankiselle 31.10.17 mennessä p. 040 574 0433 tai marja.lankinen@pp1.inet.fi.

Jäsenetuna yhdistys tarjoaa yhdistyksen tapahtumat ja matkat jäsenhintaan, sekä Matkailulehden, joka on Suomen Matkailijayhdistyksen jäsenlehti. Tiedot jäsenliikkeistämme löytyvät jäsenkortin takapuolelta ja kotisivuiltamme. Yhdistyksen matkoista ja tapahtumista saa tietoa henkilökohtaisesti lähetettävistä jäsenkirjeistä, sekä Uutisvuoksen seurapalsta seuraamalla tai yhdistyksen kotisivuilta www.imatranmatkailuyhdistys.net.

Suvut istuttivat juhlakuusen Heinolaan

Juhlallisuudet: Itsenäisyysseuraan sukujen päämiehet olivat Svinhufvudin jalanjäljillä Maaherranpuistossa ja WPK-talolla.

Suomen 100-vuotisjuhlallisuudet saivat Heinolassa jatkoa, kun Maaherranpuistoon istutettiin juhlavuoden kuusi. Asialla olivat itsenäisyysseuran sukujen päämiehet, jotka halusivat kunnioittaa paikkakunnalla aikoinaan vaikuttaneen valtiomiehen ja presidentin P.E. Svinhufvudin muistoa ja elämäntyötä.

- Senaatin suvut ovat nykyisin järjestäytyneet yhteiseen tekemiseen. Aloitteen teki Castrén-suku ry. Muistokruunun istutuksen lisäksi senaatin suvut osallistuvat lokakuussa Vantaalla Kuulutko sukuuni -tapahtumaan. Kuusella on pitkät ja vahvat perinteet itsenäisessä Suomessa. Toivon nyt istutetulle puulle valoisa päiviä ja pitkää ikää, tervehti Castrén-sukuseuran puheenjohtaja Yrjö Castrén istutustilaisuudessa.

Heinolan Svinhufvud-seuran puheenjohtaja Timo Erkkilä muistutti,

että juhlapuun istutus ja sitä seurannut tilaisuus järjestettiin autenttisilla paikoilla.

- Heinolassa ollessaan P.E. Svinhufvudia eli Ukko-Pekkaa pyydettiin usein puheiden pitäjäksi. Hän piti puheita usein juuri WPK:n talossa, Rantakasinolla, Seminaarin salissa ja Harjupaviljongilla. Hänen työhuoneensa sijaitsi lähellä nyt istutettua puuta.

Itsenäisyysseuraatissa 1917 istui 11 henkilöä: Juhani Arajärvi, Arthur Castrén, Jalmar Castrén, Alexander Frey, Kyösti Kallio, O.W. Louhivuori, E.Y. Pehkonen, Heikki Renvall, E.N. Setälä, P.E. Svinhufvud ja Onni Talas.

WPK-talolla puhunut filosofian tohtori, historiantutkija Kaarina Reenkola (Renvall) selvitti, miksi juuri nämä yksitoista miestä valikoituivat senaattiin. - Senaattiin oli hyvin vaikea saada jäseniä. Joukkoon oli saatava itsenäisyysmiehiä, mutta samalla oli varmistettava, että kaikki porvarilliset puolueet olivat edustettuina. Toinen hankaluus oli ajanjakson vallankumo-

uksellinen kaaos.- Jäsenyys senaatissa oli yhtä kuin kuolemantuomio, Reenkola vertasi.

Kun Emil Nestor Setälä ilmoitti 15. marraskuuta 1917, etteivät hänen senaattinsa jäsenet enää jatka tehtävissään, syntyi mahdollisuus uuden hallituksen muodostamiseen. J. K. Paasikiven vetäytyminen ei helpottanut senaatin muodostamista.

Senaattiin saatiin lopulta, osin Paasikiven taustatyöllä, Arajärvi ja Louhivuori Suomalaisesta puolueesta. Senaatin varmimpia jäseniä olivat Svinhufvudin nuorsuomalaiset puolueoverit Setälä ja Renvall. Niin ikään nuorsuomalaisia edustivat Castrénit ja Talas, Maalaisliittoa Kallio ja Pehkonen sekä Ruotsalaista puoluetta Frey.

Itsenäisyysseuran toiminta käynnistyi Svinhufvudin johdolla 27.11.1917. Eduskunta hyväksyi itsenäisyysjulistuksen 6.12.1917, josta määräytyy myös nykyisin vietettävä itsenäisyyspäivä.

Esa Arvekari, Heinola

Pohjois-Karjalan Matkailuyhdistys ry

Internetsivut: www.pohjoiskarjalanmatkailu.fi

Maakuntamatkailua Monolan aitasta Karjalan ruusun kukkatarhaan

Pohjois-Karjala tarjosi kuluvana kesänä enemmän tekemistä, kokemista ja tapahtumia kuin koskaan aiemmin, tai siltä se ainakin tuntui. Myös aurinkoa riitti, vai muistaako hellepäivät paremmin kuin sateen ja koleuden? Retkiämme sää kuitenkin suosi, vaikka veneretkellä Monolan saareen ei tosin voinut pärseiltä välttyä. Teimme retken heinäkuun alussa ensimmäisten vieraiden joukossa Monolan niemeen Lieksan keskustasta. Tutustuimme entisöityyn Sibeliuksen hääaittaan, oppaanamme oli huippuselälisti Jussi Makkonen, jonka musiikista

nautimme lounaskonsertissa. Lieksan suunnalla on aina nähtävää ja koettavaa.

Elokuun lopussa suuntasimme Rääkkylään, jossa on yksi Suomen suurimmista puukirkoista, lisäksi maistelimme Paksuniemen juomatehtaan maankuuluja siidereitä ja vasta pantua olutta. Panimo on vanhassa meijerissä, jossa olivat menossa ohjaaja Markku Pölösen uuden elokuvan kuvaukset. Saimme ajan kuvaa ja tapasimme myös elokuvan pääosan esittäjät. Retki huipentui Karjalanruusun kukkapelloille, josta

keräsimme ja ostimme mukaan muhkeat kukkakimput. Kyllä matkailu on mukavaa!

Loppuvuonna suuntaamme ainakin Outokumpuun ja mahdollisesti teemme retken myös Nurmeksen suuntaan. Tiedotamme suoraan jäsenille sekä maakuntalehden yhdistyspaltilla kuulumisista, myös nettisivut ovat käytössä. Ollaan yhteydessä!

Terveisin

Marja Tiittanen, puheenjohtaja,
Pohjois-Karjalan Matkailu ry
www.pohjoiskarjalanmatkailu.fi

Turun Seudun Matkailijat ry

Internetsivut: www.turunseudunmatkailijat.fi

Kesän kuulumisia

Mennyt kesä oli sateinen, tuulinen ja kylmäkin. TSM ryhmälle kesä oli matkojen suhteen onnistunut. Kesän ensimmäinen matka toukokuun lopussa suuntautui jälleen Vieroon, jossa on käyty jo yli 10 kertaa. Türin kukkamessuista se alkoi. ja ensi kesän matka suuntautuu Etelä-Viroon, Otepään ja Tarton seuduille.

Ilmat olivat mitä parhaimmat matkustelua ajatellen, ainoastaan paluumatkalla Narvasta Tallinnaan sateli hiukan, eikä sekään haitannut kun olimme bussissa.

Itäinen Viro ja Narva oli todella mielenkiintoinen ja erilainenkin verraten muuhun Viroom. Kävimme jopa Venäjän raja-asemalla, katselimme joen toisella puolella olevaa Narvan linnaa. Itä-Viron mielenkiintoinen kohde oli Kohtla-Nõmnen kaivosmuseo. Liuskekiviöljykaivos on suljettu 2001. Saimme tehdä kierroksen vanhoilla kitisevillä ja meluisilla kaivosjunilla kaivoksen onkaloihin maan alle. Raekveressa tutustuimme mm. Poliisimuseoon, missä saimme kokeilla, minkälaiselta auton äkkipysähdys tuntuu 40 km tuntivauhdissa.

Raekveren linnassa oli monia mielenkiintoisia paikkoja, mm. kidutushuone, jossa ihmistä voitiin venyttää jopa 15 cm, kauhutunneli luurankoineen, syvällä lattian oleva kulumainen "vankila", josta ei ilmeisesti poispääsyä ollut.

Paluumatkalla joimme kahvit keskiaikaisessa vasallilinnouksessa Kiiun tornissa, joka sijaitsee Kiiun kartanon puutarhassa. Vielä poikkesimme Jägalan putouksella, joka on 8 metriä korkea ja 50 metriä leveä.

Kesäkuun puolessa teimme retken Ilmajoen Musiikkijuhille ja Kristiinan kaupunkiin. Mannerheim-oopperassa saimme kuulla ja nähdä yli 50 esiintyjän mahtavia esityksiä. Päättähtinä mm Waltteri Torikka ja Johanna Rusanen-Kar-

Turun Seudun Matkailijat Raekveren linnoituksessa

tano olivat aivan mahtavia. Ilma oli taas kuin tilattu meille, kaunis ja aurinkoinen. Ennen esitystä kävimme jälleen kerran lounaalla aivan ainutlaatuisessa ja erikoisessa kasvi-huoneravintola LindsKökissä Närpiö. Kristiinankaupungissa tutustuimme oppaan johdolla Kristiinan kaupungin historiaan.

Kesän teatteri oli Kulkurin Valssi Nokian kesäteatterissa. Rami Mäkelä esittämä päärooli ja Rautavaaran aikoinaan esittämä Kulkurin valssi sovitukset olivat mukaansatempaavia. Musiikista vastasivat viulusti Eeva Oksala ja haitaria soitta Sami Varvio, joka oli myös säveltänyt ja Eeva Oksala sovittanut esitykseen mm. Kunkinkaan czardasin.

Leena Rekola

Syksyn tapahtumia – Tervetuloa mukaan

Syksyn teatteri

La 25.11.17 "Viulunsoittaja katolla" Tampereen Työväen Teatterissa.

Suurmusikaali uskosta, toivosta ja rakkaudesta. Se kiehtoo ja puhuttelee ajankohtaisuudellaan, se sykkii iloa, väri ja toivoa. Suuret tunteet, räiskyvät tanssit ja intohimoinen musiikki tempaisevat katsojat kiehtovaan tarinaan. Rakkaus voi muuttaa maailmaa. Sitä mieltä ovat ainakin maitokauppias Tevjen tyttäret. He kapinoivat vanhoja arvoja vastaan ja päättävät valita oman puolionsa. Isä Tevje taas on perinteen mies. Hänen mielestään isä on perheen pää ja avioliitto on koko suvun ja Anatevkan kylän asia. Miten tyttäret saavat isän toisiin ajatuksiin? Voittaako rakkaus. Käsikirjoitus Joseph Stein, rooleissa mm. Ola Tuominen, Petra Karjalainen, Petra Ahola ja Maria Lund. Hinta sis. matkan, teatterin ja ruokailun 98,00 €/hlö. Ilm/tied. **20.10.17** menn. p. 050 571 1303 Torsti Rekola tai leena.rekola@matkailulehti.fi

Kutsu vuosikokoukseen

Turun Seudun Matkailijat ry sääntömääräinen vuosikokous 19.10.17 klo 18.00 Monitoimikeskus Puntarissa, osoite Pyhän Katariinantie 7, Kaarina. Tervetuloa.

Suomi
Finland
100

Suomen Matkailijayhdistys SMY ry 130 vuotta
MATKAILU lehti 80 vuotta

Inarinjärvi
Kuvaaja Seppo J. Partanen